

(changement.)

PROLOOG, scène 54

Aan de leestafel van Scheltema.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Daar heb je het al! Tientallen, wat zeg ik, waarschijnlijk honderden uitgeproceerde asielzoekers stappen naar de rechter, die zich ook op humanitaire gronden gerechtigd voelen hier te mogen willen blijven. Wat dat weer gaat kosten ...

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Eigen schuld dikke bult. Hadden ze er meteen maar een streep onder moeten zetten en niet met zo'n dwaze voorwaarde komen.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Maar dat had ontoelaatbaar gezichtsverlies betekend voor onze prumjee. Hoe vaak moet ik dat nou nog aangeven?

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: O ja, daar had ik even niet aan gedacht. Er zijn hele wereldoorlogen uitgevochten om gezichtsverlies te voorkomen. Dan kan dit er ook nog wel bij.

(changement.)

PROLOOG, 55ste scène

Aan de leestafel van Scheltema.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ik ben helemaal in de war.

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Hoezo? Wat is er gebeurd?

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Nou... nou... nou... Ik ben gewoon helemaal confuus... Helemaal van m'n à propos.

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Wat is er dan?

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ik snap het niet... Ik snap het niet...

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Kom op nou! Voor de draad ermee!

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Nou, Hamas schrapte wereldwijd 4000 banen.

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Dat is inderdaad vreemd. Laat eens kijken. *(De oudste abonnee reikt hem de krant aan.)* O, wacht ik snap het al. Ha! U bent inderdaad een beetje in de war. Het is de VNU die wereldwijd 4000 banen schrapte en Hamas die alle verkiezingen wint. Tenminste, dat staat er.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: O, gelukkig maar!

(changement.)

zijn maats, weer twintig kilometer terug naar zijn dorp, tegen de ondergaande zon in. Dat doet je wat. Want je weet: als wij er niet hadden gezeten, was ie al lang gekrepeerd.

DHR. WISKERKE: Nee, we doen daar goed werk.
(*changement.*)

PROLOOG, 52ste scène

Op de beletage van een grachtengordelgrachtenpand.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Zeg, zullen we ons aanmelden voor de publieke tribune, voor dat debat over het voorlopig generaal pardon? Lijkt me wel interessant en dan komen we nog eens ergens.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Dat debat is nog lang niet, volgens mij.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Hoezo?

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Nou, eerst moesten we wachten op een brief van het kabinet, waar de voltallige ministers met z'n allen vier dagen over dejen, en vanavond is het pakjesavond en morgen wordt de nieuwe kamervoorzitter gekozen. Kan ook leuk worden. Kamp tegen Van der Hoeven. Vuurwerk! En ik hoor net dat het overmorgen niet door kan gaan vanwege "persoonlijke omstandigheden" van de minister.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Ach wat leuk! Misschien wordt ze wel oma. Maar die asielzoekers dan?

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Die kunnen nog wel even wachten. Die wachten al zo lang!

(*changement.*)

PROLOOG, 53ste scène

Aan de leestafel van Scheltema.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Een elegante oplossing! We kunnen onze jongens in Uruzgan toch niet in de steek laten door ze hun minister af te pakken?

DE EEN-NA-OUDDSTE NRC-ABONNEE: En mooi geformuleerd van onze premier: de gedwongen uitstroom van uitgeprocedeerde asielzoekers die al langer dan vijf jaar in Nederland verblijven wordt gestaakt, "wanneer dat op humanitaire bezwaren stuit, in het bijzonder bij gezinnen met kinderen."

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Hè? Maar als de uitzetting op humanitaire bezwaren had gestuit, was die toch sowieso niet doorgestaan?

DE EEN-NA-OUDDSTE NRC-ABONNEE: Precies! Dus je kan ervan uitgaan dat ze geen nieuwe humanitaire bezwaren zullen vinden om op te stuiten. De uitzettingen kunnen gewoon doorgaan! Crisis bezworen! "En gaat over tot de orde van de dag."

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: En als ze die nieuwe humanitaire bezwaren nou wel vinden?

DE EEN-NA-OUDDSTE NRC-ABONNEE: Uitgsloten. Dan zouden ze zichzelf enorm in hun hemd zetten. Dan zouden ze pas echt een pleefiguur slaan. Dan kunnen ze wel aftreden!

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: En dat ...

DE EEN-NA-OUDDSTE NRC-ABONNEE: Nooit! Denk aan onze verweesde jongens in Uruzgan!

DE EEN-NA-OUDESTEN ABONNEE: Jaja, zoals het hoofdartikel het zo pregnant formuleert: “Door zich niet te storen aan de Nederlandse wet en tegen beter weten in hier te blijven, behalen deze illegalen een voordeel boven de duizenden die inmiddels wel naar elders zijn vertrokken.”

DE KNIESOOR: Weet u waar me dat aan doet denken? Aan de ganzenjager die trekkende ganzen uit de lucht schiet en ons verzekert dat het heel humaan gebeurt omdat zijn schoten onmiddellijk dodelijk zijn. Mocht er dan eens per ongeluk een gans neerstorten die met een kapotgeschoten vleugel ligt te kreperen in het knollenveld, dan komt de ganzenjager er onmiddellijk op afgerend en hij zal de gans heel humaan de nek omdraaien, zeggende: “Nu is er een heel andere situatie ingetreden. Nu moeten we het dier zo snel mogelijk uit zijn lijden verlossen.”

DE EEN-NA-OUDESTEN ABONNEE: Ik ben bang dat ik u niet begrijp?

DE KNIESOOR: Had dan meteen niet geschoten! Had dan meteen geen mensen uitgetzet! Beleid is van zichzelf nooit reden om het beleid niet te veranderen. Dan zouden we geen enkele wet meer mogen veranderen omdat het oneerlijk is tegenover degenen die onder de oude wet vielen. Dan hielden we de doodstraf omdat het zielig was voor degenen die er nog wel hun leven door verloren. Dan leefden we met andere woorden nog in de middeleeuwen. *Lux et libertas!* Zonder pardon!
(*changement.*)

PROLOOG, 51ste scène

De oudstrijders dhr. Wiskerke en dhr. Brekvelde, in gesprek in de gemeenschappelijke ruimte van het Koninklijk Tehuis voor Oud-militairen te Bronbeek. Dhr. Brekvelde zapt de tv uit met de afstandsbediening.

DHR. BREKVELD: Ik vond de vorige spannender.

DHR. WISKERKE: Nou ja, je kreeg toch wel een beeld van hoe de wederopbouw verloopt.

DHR. BREKVELD: Zijn we wat wijzer geworden dan?

DHR. WISKERKE: Overste Tak citeerde voorzitter Mao: Dood er één en je maakt er 10.000 bang.

DHR. BREKVELD: That's the spirit.

DHR. WISKERKE: Hij had het over de Talibaan, de OMF.

DHR. BREKVELD: O. Maar het is tenminste klare taal. Dat kan je van majoor Vleugels niet zeggen. Ze moesten ze 'n “paraplu” geven waaronder ze konden “schuilen” en met hun “inktvlekstrategie” konden ze die paraplu dan “opendoen” en daarna weer “dicht.” En we zijn op “de goeie weg,” maar het is een “proces van hele lange adem,” “om even aan te geven hoe beperkt de *scope* is.” Dat soort vaag gewauwel. Met gelul voer je geen oorlog.

DHR. WISKERKE: Ondertussen regeert de angst. De wreedheid van de vijand werkt, met het platbranden van huizen, het verwoesten van schooltjes, het afsnijden van oren, kortom allemaal zaken die niet in ons normen- en waardenpatroon passen, zoals kapitein Dresen terecht stelde.

DHR. BREKVELD: Het eindshot was mooi. Die jongen die geraakt was bij een schotenwisseling en ondersteund door zijn kameraden twintig kilometer was komen lopen om door de medics te worden geholpen met de revalidatie. In een balletje knijpen en dat soort dingen. Het was een mooi beeld: zag je hem terugstrompelen, met

lezen wat je zelf ook dacht maar het niet zo goed kon formuleren. De krant moet luidop zeggen wat jij slechts durft te denken.

DE KNIESOOR: Pardon? Een pardon voor mensen die het land hebben verlaten? Worden die dan teruggehaald?

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Komt Gümüs dan weer terug? Ik heb nog wel een oude ruitjesjas die nodig versteld moet worden. De voering hangt erbij ...

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ik vind het onverstandig dat een krappe, toevallige meerderhaat, pardon meerderheid in de Tweede Kamer gisteren met een motie alvast een voorschot heeft genomen op zo'n pardon door het kabinet te verbieden door te gaan met het afhandelen van deze gevallen. Die oude zaken zijn al grotendeels afgehandeld en die afhandeling was genuanceerd en coulant: bijna de helft van de behandelde gevallen heeft alsnog een verblijfsstatus gekregen.

DE KNIESOOR: Dat waren gevallen die op de stapel waren blijven liggen en sowieso een verblijfsstatus hadden moeten krijgen. Maar dan veel eerder. In slechts 1000 gevallen is echt "coulantie" betracht, de "schrijnende" gevallen waarmee de minister haar geweten behangt.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: En wat is er gebeurd met die 7650 afgewezen asielzoekers die met onbestemde bestemming zijn vertrokken?

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Dat zullen er volgens het hoofdartikel inmiddels trouwens wel meer geworden zijn, doordat er kinderen zijn geboren.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ze planten zich voort als konijnen. De natuur hou je niet tegen hè.

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Van mij mag Gümüs ook wel terugkomen.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Nee toch! Dat was een grapje van mij! *Pour épater le bourgeois!* Gümüs laten terugkomen? Dan is het einde zoek. Vergeet ook de aanzuigende werking niet.

DE KNIESOOR: Pardon? Spreekt u namens de stofzuiger? Dat is precies de ontmenselijkende beeldspraak die van sommigen kanonnenvoer maakt en van anderen kampbeulen, zeg ik.

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Zegt u! Maar nou draaft u wel een beetje door.

DE KNIESOOR: Het gaat om mensen! Niet om stofmijten.

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Dat zal de Partij voor de Dieren niet leuk vinden, dat u dat zegt.

DE KNIESOOR: Zo u wil. Om vuil dan, stof, kruimels. En dan nog, ten tweede: denkt u dat de rest van de wereld voor 1 april 2001 een verblijfsvergunning heeft aangevraagd en nu smachtend voor de poorten staat?

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: De overheid moet ondubbelzinnig zijn, zeker nu het aantal asielaanvragen in Nederland binnen één jaar met 71 procent is gestegen.

DE KNIESOOR: U liegt.

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Het stikt in de wereld van de schrijnende gevallen ...

DE OUDSTE ABONNEE: En vergeet de rechtsongelijkheid niet! Het is niet eerlijk tegenover al degenen die inmiddels 't land zijn uitgezet als we nu 'n generaal pardon afkondigen.

DE OUDE WISKERKE: Noh, dat ze daar militair gezien ook al aan het polderen waren.

DE OUDE BREKVELD: Heel sharp gezien, van deze commandant. Maar toen ze die typische commando-operatie gingen uitvoeren, werd het toch echt gevaarlijk, toen werd het even heel spannend.

DE OUDE WISKERKE: Iedereen had er zin in. Het leek wel een recensie van een oorlogsfilm. “Een hele intense ervaring die ervoor zorgt dat mijn leven weer kleur krijgt,” zei operator Bas, als ik het me nog goed herinner. “Ik heb ervan genoten,” zei inlichtingenofficier Kees. “Ik vond het wel puik,” zei operator Sytse. “Ik vond het nog leuk ook, een van de hoogtepunten in mijn carrière, daar doe je het allemaal voor,” aldus zijn maatje, operator Bill. “En dan denk je wel even: nou, sjongejonge...” zei weet ik niet meer wie dat zei. Hoe dan ook, zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan.

DE OUDE BREKVELD: Tot ze je poten onder je kont vandaan schieten, natuurlijk. Of tot ze je poot tot boven je knie moeten amputeren omdat er een granaatscherf in zit. Dan piep je wel even anders.

DE OUDE WISKERKE: Goed, maar dat is het risico van het vak. Daar word je voor opgeleid. Je hoopt natuurlijk niet dat het gebeurt, maar...

DE OUDE BREKVELD: Ik vond die Afghaanse tolk aan het einde wel goed. Had zich helemaal die teamspirit eigen gemaakt. Goed ingeburgerd ook, ook qua taal, heel knap: “Met die jongens kan ik tegen de hele wereld aan. Ik ga ervoor,” zei die.

DE OUDE WISKERKE: Dat moet je ook doen ook, gaan voor goud. Aandoenlijk even zo goed, als je er even bij stilstaat. Die stoere kerels met hun baarden...

DE OUDE BREKVELD: Ja, ze hadden bijna allemaal een baard. Is dat een kwestie van *in Rome do as the Romans do* of meer een kwestie van camouflage?

DE OUDE WISKERKE: Geen idee. Ze werden ook nog eens onherkenbaar in beeld gebracht, met een soort wazig ballekie voor hun ogen, alsof het pedo's waren. Waar dat nou weer goed voor was...

DE OUDE BREKVELD: Noh, die Afghanen zaten daar niet mee, die kwamen gewoon pontificaal in beeld. Krijgshaftig volk, die Afghanen, geen doetjes. Die laten zich niet piepelen.

DE OUDE WISKERKE: Noh, wat je zegt, daar heb ik respect voor. Petje af!
(*changement.*)

PROLOOG, 50ste scène

Aan de leestafel in Café Scheltema.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Nee, dat ... dat ... dat ... dat kunnen ze toch niet maken!

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Wat niet?

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Dat ... dat ... dat ... dat schept toch grote rechtsongelijkheid!

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Wat dan?

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Nou, zo'n pardon voor een specifieke groep van inmiddels meer dan 26.000 asielzoekers plus hun nakomelingen, die voor een deel al het land hebben verlaten.

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: En hulde aan onze krant dat ze dat ondubbelzinnig in het hoofdcommentaar melden. Petje af! Altijd weer mooi om te

Twee zwaar gedecoreerde oudstrijders, dhr. Wiskerke (86) en dhr. Brekveld (89), in gesprek in de gemeenschappelijke ruimte van het Koninklijk Tehuis voor Oud-militairen te Bronbeek. Dhr. Wiskerke zapt de tv uit met de afstandsbediening.

DE OUDE WISKERKE: Toch doet het je wel wat.

DE OUDE BREKVELD: Volgens mij zijn die gasten hartstikke gek.

DE OUDE WISKERKE: Ja, maar toch doet het je wel wat. Dat hele idee van dat je op een gegeven moment besluit dat het het spannendste kampeeruitje wordt dat je ooit zal meemaken, dat herken ik wel.

DE OUDE BREKVELD: Zeg dat wel. De Tweede Wereldoorlog – het spannendste kampeeruitje dat verkeerd afliep.

DE OUDE WISKERKE: Ja, goed, het was de documentairemaker zelf die het zei. Al had hij wel helemaal de militaire spirit, hè. “Na zes dagen stofhappen on the road is het wel lekker om een koude douche te pakken in Kamp Holland.” Dat had er een van ons kunnen zijn.

DE OUDE BREKVELD: Over Kamp gesproken, hebbie ’m zien lopen in z’n khaki?

DE OUDE WISKERKE: Breek me de bek niet open. Lekker populair lopen doen, effe moed inspreken, en dan wegwezen, zo ken ik ze weer, onze fauteuilkrijgers. In één van die kampen schijnt hij zelfs nog nooit z’n gezicht te hebben laten zien.

DE OUDE BREKVELD: Dan hóeft het ook niet meer, op een gegeven moment.

DE OUDE WISKERKE: Ze houden evengoed zelf de moed er wel in. Af en toe een verzetje. Zoals toen ze al vantevoren wisten dat er een hinderlaag gelegd was. Het was eindelijk afgelopen met brandweertje spelen, werd er terecht opgemerkt.

DE OUDE BREKVELD: Terecht.

DE OUDE WISKERKE: Hoe zei operator Jos het ook weer? “De grote aanval begint. Ik voel het aan m’n water.” Ik kon dat zo goed met ’m meevoelen, dat ...

DE OUDE BREKVELD: Bespaar me de details.

DE OUDE WISKERKE: Mooi was ook hoe die medics zich bekommerden om die Afghaan. Lag te kreperen van de pijn en maar om Allah, Allah roepen, maar ja, hij ging toch de pijp uit, ondanks alle goeie zorgen. “Allah heeft deze meneer niet kunnen redden,” merkte de commentaarstem droogkomisch op.

DE OUDE BREKVELD: Humor houdt je op de been in dat soort omstandigheden.

DE OUDE WISKERKE: En dat jochie, hebbie dat joch nog gezien? Was je toen nog wakker? Nog geen 15 kan ie geweest zijn, maar toch mooi spotter voor de Talibaan. Een kop as een boei, maar hij mocht nog van geluk spreken ...

DE OUDE BREKVELD: Hij werd niet doodgeschoten, maar opgepakt... Ja, dat werd er dan toch even fijntjes bij vermeld, want dat zie je dan niet terug in zo’n documentaire, maar dat gebeurt natuurlijk óók, dat ze er een voor z’n toges knallen. Kon jij ze altijd uit elkaar houwe? De goeie en de slechte? Al trokken ze nog zo’n onschuldige koppie, hoe jong ze ook waren... Je kan ook niet alles laten zien, dat snap ik ook wel. In een oorlog is rust aan het front belangrijk, aan het thuisfront wel te verstaan.

DE OUDE WISKERKE: Een hoop kritiek ook op de thuisblijvers, op De Haag, dat herken ik ook wel. De voorzichtigheid waarmee ze te werk moeten gaan, dat werkt ook alleen maar in hun nadeel. Ze krijgen opdrachten van mensen die er de ballen van weten. Commandant Beer had helemaal gelijk.

DE OUDE BREKVELD: Noh, wat zei die dan?

Oe-oe-oe-oeroezgan ...

DE KNIESOOR: Hou op!

DE KUNSTENAAR: Nou zeg! Het is werelddiabetesdag, we zijn hier gezellig in Artis en jij begint een beetje te morrelen aan mijn ononderhandelbare vrijheid van –

DE KNIESOOR: Amusement!

(*changement.*)

PROLOOG, 48ste scène

Een stoomboot in de Amstel. Twee zwarte Pieten in gesprek.

PIET 1: Weer-zin-wekkend!

PIET 2: Heb je het over het wangedrag van Nederlandse defensiemedewerkers in Irak?

PIET 1: Ja, dat gedoe met die martelingen, weer-zin-wekkend!

PIET 2: Tja, het mág gewoon ook niet ... Het opzettelijk veroorzaken van ernstige pijn of ernstig lijden, hetzij lichamelijk, bij een persoon die zich in gevangenschap of in de macht bevindt ...

PIET 1: Ja, ja, blabla ...

PIET 2: Je brengt me van m'n apropos ... Van degene die beschuldigd wordt.

PIET 1: Staat dat er echt?

PIET 2: Okee, moet volgens mij zijn: van degene die beschuldigt, maar goed. Het blijft –

PIET 1: Weer-zin-wekkend!

PIET 2: En helemaal als het gebeurt om van hem of van een derde inlichtingen of een bekentenis te verkrijgen, hem te bestraffen voor een handeling die hij of een derde heeft begaan of waarvan hij of een derde wordt verdacht, of hem of een derde vrees aan te jagen of te dwingen iets te doen of te dulden, dan wel om enigerlei reden gebaseerd op discriminatie uit welke grond dan ook, van overheidswege gepleegd.

PIET 1: Die zin loopt ook al niet zo lekker. Ben je nou al dronken van de pepernoten?

PIET 2: Waar het om gaat is ...

PIET 1: Okee, ze moesten een ski-bril op, ze moesten naar de laatste single van Jantje Smit luisteren, keihard weliswaar, maar goed, en ze kregen water over zich heen. So what? Het is echt niet zo dat de hogedrukspuit erop werd gezet, of zelfs maar een tuinslang. Ze zijn met nog geen waterpistooltje gekrenkt! Kom daar maar eens om bij Al Qaeda! En onafhankelijk onderzoek van de marechaussee heeft uitgewezen dat er geen strafbare feiten zijn gepleegd.

PIET 2: Ja, maar daar gaat het niet om, waar het om gaat ...

PIET 1: Daar gaat het natuurlijk wel om, *at the end of the day*. Nee, in het zicht van de verkiezingen is met dat nieuws gemanipuleerd. Electoraal gewin, meneertje. En wie speelt er weer voor Sinterklaas? Ik heb er maar één woord voor ...

PIET 2: Weer-zin-wekkend!

STOOMBOOT: Toeoeoeoeoeoeoeoeoet!

PIET 1: Oh, we moeten op. Ik zie de Berlagebrug al.

PIET 2: Zwaaien!

(*changement.*)

PROLOOG, 49ste scène

Werelddiabetesdag. De kniesoor en de kunstenaar in gesprek bij de bonte en de rode vari's in het Kleine Zoogdierenhuis in Artis.

DE KUNSTENAAR: Je kunt zeggen wat je wilt, maar het getuigt wel van engagement. Maatschappelijke betrokkenheid. En het is nog aanstekelijk ook. Het wordt een hit. *(Zingt:)*

Oe-oe-oe-oeroezgan

Ik weet nauwelijks hoe je dat schrijft

Oe-oe-oe-oeroezga

Maar wel dat ons leger hier heel lang blijft...

DE KNIESOOR: Amusement!

DE KUNSTENAAR: Nou en? Hij is er met alle égards ontvangen. Dat overkomt artiesten en kunstenaars tegenwoordig niet zo heel erg vaak meer. Respect voor talent, daar zijn Nederlanders van nature niet goed in. Maar goed, het was wel wederzijds natuurlijk. Hij heeft zich heel goed ingeleefd in de situatie. Wat ze daar doen, is goed en nuttig, daar was hij van overtuigd, maar het zou wel lang duren, was zijn inschatting. Alleen al zo'n riolering aanleggen, in die keiharde grond!

DE KNIESOOR: Amusement!

DE KUNSTENAAR *(zingt):*

Schietschijf spelen dat doen we niet meer

We geven een vuurtje terug dit keer ...

DE KNIESOOR: Amusement!

DE KUNSTENAAR: Nou en? Een beetje ontspanning in deze barre tijden, daar kun zelfs jij toch niet op tegen zijn, ouwe zuurpruim? Het publiek in de studio ging helemaal uit zijn dak. Er werd gejoeld, geklapt, meegezongen, gelachen, gewauwt, geoet en geaat! *(Zingt:)*

Met koppelpunt 50, Apache of heel groot kanon

Op de Taliban en Osama Ben L.

De bloem van onze natie nou die raakt hem echt wel ...

DE KNIESOOR: Amusement!

DE KUNSTENAAR: Ook een maatschappijkritische cabaretier die te gast was, klapte vrolijk mee. De presentatrice lachte kirrend al haar tanden bloot en vond dat er een single van gemaakt moest worden. Dan zou ze die gaan draaien voor het goede doel. En de fractieleidster van milieubewust links, zat erbij, als tafeldame. Ze zong net niet mee, maar zat wel te glunderen van plezier en maakte Bennie complimenten over zijn uit solidariteit met de militairen gemillimeterde haar. Als zelfs de stem van pacifistisch ...

DE KNIESOOR: Dan is er geen hoop meer ...

DE KUNSTENAAR: Kom op, zeg. Wat maak je je nou druk? Zo'n liedje ... Het was trouwens niet eens zijn eigen tekst.

DE KNIESOOR: Nee?

DE KUNSTENAAR: Nee, het was al een half jaar geleden geschreven door een "politiek adviseur" die aan Bennie was toegevoegd.

DE KNIESOOR: Zo ...

DE KUNSTENAAR: Een zekere André Karstens. Heel mysterieus figuur. Ik heb hem gegoogled, op het hele internet niet te vinden, maar een echt talent. Het liep als een trein. *(Zingt:)*

met dat gevoel doet en dit niet verder onderzoekt, kan het zijn dat je last met je geweten gaat krijgen. Belangrijk voor je geweten is het idee dat je alles gedaan hebt wat je hebt kunnen doen. En toen kwamen we op de intervisievragen: hoe hard ben ik? hoe gevoelig ben ik eigenlijk? is er een formele routing vast te leggen? We waren het erover eens dat je schrijnendheid vaak toetst aan je meest schrijnende situatie. Dat is op ervaring en/of op mogelijke onbewuste projectie gebaseerd. Er kan onbewust verharding optreden, een secundaire traumatisering of beroepsdeformatie plaatsvinden ...

INEKE: En toen kwam jij met dat achterlijke voorbeeld van stickers op de rug van je collega plakken ...

VOORZITTER RICK: Ja, gut, ik had zogauw niks anders ...

(change ment.)

PROLOOG, 45ste scène

In de fractiekamer van de christendemocraten.

CHRISTENDEMOCRAAT VAN DER CAMP: Zoals elke keer zal ik beginnen met een bijbellezing. Lucas 2:7 lijkt me op dit moment niet zo opportuun... *(Hilariteit.)*

Het zou maar valse hoop wekken en dat is laaghartig en gemeen! *(Nog meer hilariteit.)* Lezen wij daarom Romeinen 13: 1-7. Daar worden we allemaal wijzer van. *(Geklap, geroffel en getrommel op de tafels, instemmend gemompel, overgaand in gejoel. Er worden gebakjes binnengebracht. Christendemocraat Van der Camp schraapt zijn keel.)*

(change ment.)

PROLOOG, 46ste scène

De Nieuwezijdsvoorburgwal. Aan de leestafel van café Scheltema.

DE OUDSTE ABONNEE: Wat lees ik hier? De terreurdreiging is alweer hoger geworden! “Al Qaeda grijpt de feestdagen aan om terreuracties te plegen.” En ik heb er al zo’n hekel aan!

DE EEN NA OUDSTE ABONNEE: Geen paniek. Moet je deze ferme jongedame zien met blauwe baret en machinegeweer in de aanslag. Zij waakt over onze veiligheid op Schiphol. “Als het erop aankomt. Koninklijke Marechaussee.”

DE OUDSTE ABONNEE: Ik heb er een hard hoofd in. Wat kan zij doen “als het erop aankomt”? Op exploderende vliegtuigen schieten? Als ze wist dat ze ooit met dat ding moest schieten zou ze heel wat minder stoer kijken, ben ik bang.

DE EEN NA OUDSTE ABONNEE: Het gaat toch om het gevoel van veiligheid! En dat neemt toe als er op elke pier gewapende jongedochters des vaderlands staan.

DE OUDSTE ABONNEE: Om je in te peperen dat de terreurdreiging toeneemt. Ik word er gewoon bang van.

DE EEN NA OUDSTE ABONNEE: Kniesoor! Flauwerik! Kan niet tegen een beetje spanning. Waar is die VOC-mentaliteit van je gebleven?

DE OUDSTE ABONNEE: Die heb ik verkocht aan de Amerikanen.

(change ment.)

PROLOOG, 47ste scène

zichzelf ditmaal. Heel goed, dan zien de mensen tenminste dat wij het daar ook verdomd niet makkelijk hebben. Een onverbeterlijk volkje die Afghanen. Ondankbare graaiers! “Het jongetje dat het meeste weet weg te grissen, maakt stampeit als de anderen op een eerlijker verdeling aandringen. Zijn gekrijs is nog te horen als de colonne weer de weg oprijdt.” Mooi!

(*change ment.*)

PROLOOG, 44ste scène

Een vergadering van een werkgroep van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers, Cluster Noord-Brabant, in Den Bosch.

VOORZITTER RICK: De vorige keer hebben we gekeken naar het begrip “schrijnendheid” en hoe wij daar als case managers mee om dienen te gaan ...

INEKE: Mag ik daar even op inhaken ...

VOORZITTER RICK: De rondvraag komt straks. Ik wou eerst even een korte samenvatting geven van de vorige keer en bekijken wat de intercollegiale consultatie met andere collega’s van andere locaties heeft opgeleverd ...

INEKE: Ja, maar ...

VOORZITTER RICK: Dienaangaande hadden wij een aantal vragen voor de intervisie opgesteld.

INEKE: Daar gaat het nou net om!

ARTHUR: Gaan we weer. Laat die man nou even uitpraten.

JOKE: Jij mag straks je zegje doen.

CLEO: Ik weet al wat dat gaat worden. Oeverloos, voornamelijk.

INEKE: Ik hou mijn mond wel.

VOORZITTER RICK: “Schrijnendheid” was voor veel medewerkers een erg ruim en vaag begrip. Zoals het gehanteerd werd, gaf het te weinig houvast, terwijl het nu juist bij velen die betrokken zijn bij asielzoekers en ook in de media een hot item was geworden. Daardoor werd je als *case manager* geconfronteerd met allerlei opvattingen hierover. Opvattingen van collega’s, ketenpartners, vrijwilligers, advocaten, vrienden, kerkgangers. Je werd daarop aangesproken en dan moest je de COA-visie, het COA-antwoord daarop kunnen verwoorden, ook als je niet naar Jensen had gekeken. (*Hilariteit, alleen Ineke kan er niet om lachen.*) De vorige vergadering van deze werkgroep en het daaruit voortvloeiende conceptverslag waren bedoeld om het begrip te concretiseren naar de praktijk.

INEKE: Ja, je had zelfs het woordenboek erbij gepakt.

VOORZITTER RICK: Precies, daar begonnen de moeilijkheden al. Anders dan je zou verwachten bij een woordenboek als de dikke van Dale, was ook daar de definitie niet eenduidig: “schrijnendheid is wat het gemoed met schurende/brandende pijn aandoet.” Wiens gemoed? Het gemoed van de omstanders? Van diegenen die er iets over te zeggen hebben? De minister? De goegemeente? De cliënt? Eén ding was zeker, en dat geldt nog steeds: we dienen voorzichtigheid te betrachten om iets als schrijnendheid te labelen aangezien dit het gevolg bepaalt in de procedure. Zaken kunnen immers tot een mogelijke verblijfsvergunning leiden. De eerste vraag waarop we een antwoord dienden te vinden luidde dus: hoe kijken we eigenlijk tegen schrijnendheid aan? Het gaat om een persoonlijke, subjectieve waarneming die start vanuit je gevoel. Er ontstaat een betrokkenheid, stelden we vast. En ook: als je niets

DE MINISTER VAN DEFENSIE: Al is het nou honderd keer campagne! Al staat heel de Tweede Kamer in brand. Al was het oorlog! Haha! Ik hoor daar gewoon te staan.

DE CAMPAGNELEIDER: Maar waarom dan?

DE MINISTER VAN DEFENSIE: Zeg, moet ik jouw baan overnemen? Militaire eer gaat te ver, dat past niet meer in deze tijd, maar als iemand als Bennie Jolink terugkeert op Schiphol nadat hij voor onze jongens in Afghanistan heeft opgetreden, dan...

DE CAMPAGNELEIDER: Ja, God, goed, okay, ik zie de mogelijkheden wel ... Ik zal wat fotografen ritselen. Heb je je welkomstwoord al klaar?

DE MINISTER: Nou ja, wat zie je er goed uit, we zijn ontzettend blij dat je het gedaan hebt, een beetje ontspanning was wel nodig, een hart onder de riem, een opkikkertje geven, dat soort dingen...

DE CAMPAGNELEIDER: Dat zit wel snor. Daar heb je mij inderdaad niet voor nodig.

DE MINISTER (*bevlogen*): En natuurlijk hoe moedig ik het wel niet vind, want hij is mooi wel de eerste artiest die in Afghanistan heeft opgetreden. Hij heeft zelfs in Deh Rawood gezongen en daar ben ik nog niet eens geweest!

DE CAMPAGNELEIDER: Zullen we dat erbuiten houden?

DE MINISTER: Ja, ja, natuurlijk. Ieder zijn vak ... (*Zingt:*)

Ik bun moar een eenvoudige boerenlul

En doar schaam ik mien niet veur

Moar doar bunt zo van die dingen

Die heb ik heel goed deur...

(*change ment.*)

PROLOOG, 43ste scène

Het ministerie van defensie, afdeling News Clearance, waar de nieuwsberichten van ingebedde nieuwsgaarders op veiligheidsoverwegingen worden gecontroleerd.

DE MEDEWERKER (*tegen zichzelf*): Die journalisten toch ... Je kan ze niet vertrouwen ... Geef je ze een vinger, nemen ze gelijk de hele hand ... De ene meldt dat hij is gaan meevechten, de ander suggereert tussen de regels door dat we ondeugdelijk materieel hebben, veel te grote helmen ... De vijand leest mee, hoor! ... Daarmee brengen ze niet alleen zichzelf in gevaar, maar ook ons ... Gehaaide kereltjes zijn het ... Organiseren we daar notabene een speciale patrouille voor ze om ze een indruk te geven van ons opbouwwerk, gaan ze het over de manieren hebben waarop de bevolking niet naar de militairen toe mag komen ... Beseffen ze dan niet dat ze de vijand daarmee in de hand spelen? ... Die weten nu ook dat ze niet met dynamiet omgord op de fiets of de bromfiets naar ons toe moeten komen ... Gaan ze allicht wat anders uitproberen ... Wat lees ik daar? ... “roepen scheldwoorden naar de militairen” ... Nee, die negatieve geluiden schrappen we ... Daar maken we van “roepen vriendelijke dingen tegen de militairen” ... Hm, maar hoe weten onze jongens dat als ze geen tolk bij zich hebben ... Ik weet het: “roepen vriendelijk klinkende dingen tegen de militairen” ... Goed zo ... Ah, dat is een mooi accent dat de NRC-correspondent daar aanbrengt, onze jongens die speelgoed uitdelen aan tevoorschijn gekropen kindertjes... Zie je wel dat de journalisten het wel kunnen! En helemaal uit

DE KNIESOOR: Ik roep alle Irakezen op zich met elkaar te verzoenen en elkaar de hand te schudden. Daar kan onze premier nog wat van leren, qua intelligent leiderschap.

DE KUNSTENAAR: Hij heeft bijgeleerd. Hij heeft meer in z'n mars dan je denkt. Hij heeft de tijd gehad om rustig na te denken. Je moet hem niet onderschatten.

DE KNIESOOR: Wie?

DE KUNSTENAAR: Berend Botje, nou goed?

(change ment.)

PROLOOG, 40ste scène

Op de werkkamer van de directeur van de IND wordt een voorgesprek met de advocaat gevoerd.

DE DIRECTEUR VAN DE IND: Wij zijn slechts een uitvoerende organisatie in dienst van de Nederlandse overheid. Ik zie geen enkele overeenkomst met de collaborerende politie in de Tweede Wereldoorlog en hoe die omgingen met de Joden. Zijn advocaat: Dus ik vat het nog even beknopt en helder samen, voor mijn pleidooi: u voert slechts democratische tot stand gekomen wet- en regelgeving uit waarvoor u niet persoonlijk de verantwoordelijkheid draagt. Uw medewerkers zijn volstrekt te goeder trouw en integer en voeren hun taken zeer zorgvuldig uit. En de Nederlandse overheid is volgens u geen bezettingsmacht.

DE DIRECTEUR: Precies. Bij mijn weten niet. En daarom raakt het mij, de organisatie en mijn medewerkers persoonlijk. Wij voelen ons in onze eer aangetast.

DE ADVOCaat: Het ... raakt ... u ... persoonlijk ... Staat genoteerd. Volgens mij staan we heel sterk.

(change ment.)

PROLOOG, 41ste scène

In de slaapkamer van de minister van defensie, na een televisieoptreden.

DE MINISTER VAN DEFENSIE *(in zijn slaap)*: Het is in dat soort landen op straat zo'n puinhoop ... In Azië, Afrika, dat soort gebieden... En dat komt allemaal naar ons toe ... Daarom zitten we er ook ... Om te voorkomen dat al die mensen met al hun vuil en rotzooi straks onze kant opkomen ... Als je kijkt, bijvoorbeeld in Kandahar, Kaboel, wat een troep daar op straat ligt ... Het is een heel andere cultuur ... De puinhopen van de Russische invasie liggen er bij wijze van spreken nog ... Ze laten ook alles gewoon maar vallen waar het ze uitkomt ... Dat verander je niet 1-2-3, maar ... *(In zijn droom staan lange rijen Afghanen voor een stembureau in Almere. Hun stembiljetten deponeren ze in stembussen die verdacht veel op grote groene vuilnisbakken lijken. De minister woelt in zijn bed, badend in het angstzweet.)* Aargh! Nee! Dat nooit ... dat nooit!

(change ment.)

PROLOOG, 42ste scène

De minister van defensie in gesprek met de campagneleider van de VVD.

DE MINISTER VAN DEFENSIE: Nee, dat is te belangrijk. Daar moet ik gewoon bij zijn.

DE CAMPAGNELEIDER: Hoezo? Het is wel mijn camp –

gedaan over datgene wat hij heeft gedaan. Het is een zwaar oordeel, maar hij heeft het er zelf naar gemaakt. Hij is onder humane condities berecht en gevangen gehouden.

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Natuurlijk verdient hij het zwaar te worden gestraft ...

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Oog om oog, tand om tand. Het past bij de schrikdaden die hij wilde plegen, bij het schrikbewind dat hij wilde vestigen.

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Zeg, over wie heeft u het eigenlijk?

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Over die kwajongen ... die alles aan z'n laars lapt ...

DE EEN-NA-OUDESTEN NRC-ABONNEE: Noem je dat een kwajongen? Saddam H-

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Nee, kom, die snotaap ... die scheikundestudent ... Samir A.!

(change ment.)

PROLOOG, 38ste scène

Een rustige, om niet te zeggen doodstille werkkamer in het Instituut voor Migratie en Etnische Studies van de Universiteit van Amsterdam. Twee mensen zitten tegenover elkaar achter computerbeeldschermen, een mannelijke hoofdonderzoeker en een vrouwelijke junior-onderzoeker. Een baliemedewerker van Noord-Afrikaanse afkomst komt de post brengen.

EERSTE ONDERZOEKER: Hé poppelepee, een brief van de AIVD.

TWEDE ONDERZOEKER: Voor ons?

EERSTE ONDERZOEKER: Nee, voor Maurice de Hond, nou goed! Natuurlijk voor ons.

TWEDE ONDERZOEKER: Sorry hoor ...

EERSTE ONDERZOEKER *(snijdt met een vouwbeen de envelop open, haalt de brief eruit en leest hem, daarbij geluiden mompelend)*: Blablabla hm... hm ... nee hè

Dat is toch werkelijk hondsbrutaal. Alsof ze dat zelf niet kunnen! ... De Inlichtingendienst wil inlichtingen!

TWEDE ONDERZOEKER: Van ons?

EERSTE ONDERZOEKER: Nee, van de firma Blokker, nou goed! Natuurlijk van ons!

TWEDE ONDERZOEKER: Sorry hoor ...

EERSTE ONDERZOEKER: Ze willen meekijken met ons onderzoek naar de radicalisering van jonge moslims, want ze zijn erachter gekomen dat wij contact hebben met twee mensen die voor ons in alle openheid aanwezig zijn bij een soort Hofstadgroep. Daarin lopen twaalf of dertien man rond die door de AIVD al een tijdje in de gaten worden gehouden, en ze zien dat er ineens twee bij zijn gekomen. Ze vragen zich af of het ook radicale moslims zijn. Zou je er ook niet van radicaliseren?

TWEDE ONDERZOEKER: Wie, wij?

EERSTE ONDERZOEKER: Nee, de AIVD, nou goed! Zij natuurlijk! Hun! Hullie! De anderen!

TWEDE ONDERZOEKER: Sorry hoor ...

(change ment.)

PROLOOG, 39ste scène

De kniesoor en de kunstenaar in gesprek.

PROLOOG, 36ste scène

Café Eyliders aan het Leidseplein te Amsterdam. Aan de muur grote schilderijen van wulpse blote vrouwen, in felle oranje en roze tinten, omringd door poëtische teksten met spelfouten. Het echtpaar Oranje-Blanje-Bleu zit aan een tafeltje en wacht op de bitterballen en de vlammetjes.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Nou, ze gaan hem toch ophangen.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Dat vonnis is terecht.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Dat zei de prumjee ook, tenminste, dat gaf ie aan. Maar de Spaanse prumjee heeft benadrukt dat de EU zich tegen de doodstraf verzet.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Het past bij het bewind van Saddam.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Dat zei de prumjee óók. Maar de Fransen vrezen dat het vonnis het geweld in Irak verder zal aanwakkeren.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU (*terwijl de ober de bittergarnituur neerzet*):

Ondanks al het geweld gaat het de goeie kant op in Irak, zeggen de Amerikanen. Het was een goeie dag voor het Irakese volk. (*Tegen de weglopende ober:*) ... Eh, doet u mij nog maar een pilsje. Jij nog iets drinken? (*Zijn vrouw prikt met een kaasprikkertje in een bitterbal en schudt afwezig het hoofd.*)

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Maar de prumjee voegde er nog wel aan toe dat het eigenlijk niet hoorde.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Wat niet?

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Iemand ophangen, de doodstraf, denk ik.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU (*terwijl hij een vlammetje in de rode saus doopt*): Eigenlijk niet, zei hij dat echt? Fantastische opmerking. Die kaerel begint me eigenlijk steeds beter te bevallen. De ironie druipt ervanaf! (*Hij is even stil, kijkt nadenkend en zegt dan:*) Ik zou hem stante pede president maken, als ik hun was.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Wie? De prumjee?

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Nee, gek mens dat je d'r bent, Saddam!

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Saddam? President van Nederland? En wat moet er dan met onze Koningin gebeuren? Moet die soms ...

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU (*onderbreekt haar*): Nee, president van Irak!

Saddam weer president van Irak. Welbeschouwd is hij de enige die al die bevolkingsgroepen in de hand weet te houden ... Hij heeft het bewezen.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU (*enthousiast*): Ik zou er wel bij willen zijn.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Waarbij?

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Nou, gewoon, bij de executie. Is toch een historisch moment. Het einde van een schrikbewind.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU (*met volle mond*): Geen sprake van. Komt niks van in. Veel te gevaarlijk.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Als het aan jou lag, kwam ik nooit ergens! (*changement.*)

PROLOOG, 37ste scène

Aan de leestafel in café Scheltema.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Het is een logische straf. Als je kijkt naar de ernst van de misdrijven, is het logisch dat hij de maximumstraf krijgt. Er wordt recht

EEN ANDERE SOLDAAT: Hoe bedoel je?

EEN SOLDAAT: Nou, over wie had de generaal-majoor het eigenlijk toen hij het had over die verloren generatie? Die jongens die zich door misleiding hadden laten recrutereren?

EEN ANDERE SOLDAAT: Natuurlijk niet over ons, eikel! Meteen daarna had hij het toch over ons technologisch overwicht? Nou, dat hebben zij niet.

EEN SOLDAAT: Ach ja, natuurlijk, dat is waar, hoe kon ik zo stom zijn?

EEN ANDERE SOLDAAT: Ja, hoe kon je zo stom zijn. (*Binnensmonds.*) Eikel.

EEN SOLDAAT: Zeg, over wie heb jij het eigenlijk?

EEN EIKEL: Over mezelf!

(*changeмент.*)

PROLOOG, 34ste scène

Op de Waddendijk bij Marrum. Aan de voet van de dijk ligt een berg jonge paarden, met de benen omhoog en de tanden ontbloot. Een tractor met grijpparmen rijdt af en aan om de dieren te bergen. Op de dijk slaan twee ramptoeristen het macabere schouwspel gade, vergezeld van hun hond die wil spelen.

DE EERSTE RAMPTOERIST: Hadd'n ze d'r niet een kleedje overheen kunn'n legg'n of wat?

DE TWEEDE: Geen gezicht. 't Is toch ook niet te geloov'n. Met groot materieel uitg'rukt en nog staan die beest'n tot an hun buik in de koo int waeter.

DE EERSTE: 't Schijnt dat die pontons tot drie keer toe aan de grond zijn gelopem ...

DE TWEEDE: Kvinnet maer triest hoor. Vijftig man hebben ze dropaf stuurd en die hebben niks presteerd. Ja, ze hebbn wat van die veulentjes uutet waeter haald ... De gemeente Ferwerderadiel staat er weer bantgekleurd op.

DE EERSTE: Joa, maer, 't leger ...

DE TWEEDE: Skei toch uut, asset in Oeroeskan kan, dan kannet hier toch ôk?

(*changeмент.*)

PROLOOG, 35ste scène

Ter Apel. De Tijdelijke Noodvoorziening voor mensen die asiel willen gaan aanvragen, waar ze ongeveer twee weken wachten om asiel te mogen aanvragen. Een terrein met caravans, zonder wielen, waarin niet gegeten of gedronken mag worden. Thee zetten mag ook niet. Dat is te gevaarlijk. Voor de thee wordt dus illegaal warm water afgetapt uit de buizen van de verwarming. Er is een ruimte vol gloednieuw speelgoed, maar er is geen geld voor een begeleider en dus kan er niet gespeeld worden. Dat is ook te gevaarlijk. De kinderen staan met hun neuzen tegen de ramen naar het speelgoed te staren. Rechts van de toegangspoort het Aanmeldcentrum, waar het asielverzoek gedaan moet worden, links het Vertrekcentrum. Een groepje belangstellenden, onder wie een voormalige vluchteling die nu bij VluchtelingenWerk werkt, wordt rondgeleid door een personeelslid van de Immigratie en Naturalisatie Dienst IND, met vierkant geknipt stekeltjehaar, als een Amerikaanse marinier. Hij staat in de centrale hal van het Aanmeldcentrum bij een kunstwerk, een druppelende kraan die het verstrijken van de tijd symboliseert.

DE IND'ER (met een kopje thee in zijn hand): Stel je voor, je vlucht uit je land...

(*changeмент.*)

(Een blik op Faraja leert dat er twee zilvergrijze vliegtuigvleugels aan haar schouderbladen vastzitten en een hefschroef aan haar stuitje is vastgehecht.)
(changement.)

PROLOOG, 30ste scène

In de werkkamer van de minister van Buitenlandse Zaken. Hij heeft net de telefoon neergelegd.

DE MINISTER *(in zichzelf)*: Ach, ach ... Nee, dat is verschrikkelijk. ... Dat is toch werkelijk verschrikkelijk ... Vreselijk, echt vreselijk ... 'n Ramp ... 'n Gevoelige nederlaag ... Achherejé, wat sneu nou weer allemaal ... Potverdikke, dat gaat helemaal niet goed ... Helemaal niet goed ... Achherejé, wat 'n ellende nou toch weer ... Potverdikke, potverdakke ... Vreselijk ... Potverkaatje ... Iedere per ongeluk geraakte burger levert de Taliban zo weer vijftig nieuwe sympathisanten op ...
(changement.)

PROLOOG, 31ste scène

In de werkkamer van de minister van Defensie. Hij heeft net de telefoon neergelegd.

DE MINISTER *(in zichzelf)*: Het gaat nou wel erg hard ... Hard tegen hard ook ... Verdomme, Henk, dat loopt helemaal uit de hand. Zo komen we nooit aan wederopbouwen toe, natuurlijk. Een ramp is het. Verdomme, verdomme. Wat een desillusie. En de bevolking van Zuid-Afghanistan staat toch al, onder dreiging van marteling en gevangenschap, onder zulke grote druk om de Taliban niet tegen te werken ...
(changement.)

PROLOOG, 32ste scène

Het hoofdkwartier van het Regional Command South in Kandahar.

DE GENERAAL-MAJOOR *(dromerig, tegen zichzelf)*: Nu komt het erop aan, Ton ... 5000 vierkante kilometer, een gebied zo groot als half West-Europa... Zes maanden onder jouw commando ... Klinkende namen ... Nimroz! Helmand! Zaboel! Day Koendi! Kandahar! Oeroezgan! En straks het Journaal... Naar je hebt een verdomd goed verhaal. D'r tegenaan. *It's the half of the battle*. Ze dachten dat wij de strijd niet aandurfd. Nou, daar hebben ze zich lelijk in vergist. Met al die jongens die zich door misleiding hebben laten recruter. Een verloren generatie. Dankzij ons technologisch overwicht zijn die echt geen partij voor ons. Nu komt het erop aan. We moeten nu echt die slag zien te maken, het sienjaar afgeven naar de bevolking van jullie toekomst ligt bij de wederopbouw. Als we gewoon bijvoorbeeld eerst maar eens zorgen dat ze behoorlijk te vreten krijgen. De harten, hoofden en magen winnen, dan volgt de rest vanzelf. De hoogstpersoonlijke dominotheorie van generaal-majoor Ton van Loon. Die slag moeten we echt zien te maken, die slag...
(changement.)

PROLOOG, 33ste scène

In Kamp Holland in Tarin Kowt.

EEN SOLDAAT: Over wie had Van Loon het eigenlijk?

haar ingezonden brief aan het tijdschrift Boodschappen, een uitgave van de leden van de coöperatieve inkoopvereniging Superunie B.A.

MEVROUW HOOFTMA-KISTEMAKER: “Goede raad is duur.” Dat geldt echter niet voor de huishoudelijke tips in Boodschappen. Ik lees ze graag, knip ze uit en plak ze vervolgens op vellen dik kopieerpapier die ik opberg in een ordner. Datzelfde doe ik met bepaalde recepten, waarbij ik de vegetarische weer op aparte vellen plak. Drie onderwerpen dus in één ordner, waarvoor een andere oplossing zou zijn: drie plakboeken met een verschillende gekleurde kaft.
(*changement.*)

PROLOOG, 28ste scène

Geldrop. Een doorsnee doorzonwoning. Op de bank in de huiskamer zitten een man en een vrouw. Zij heeft een vier maanden oude baby op schoot. Hij heeft een brief in zijn handen.

MEVROUW MWANSITI JUMA CORNELISSEN-KUPARA: Lees hem nou nog eens goed over. Dat kan toch niet?

MENEER GEERT CORNELISSEN: Het staat er echt: binnen achtentwintig dagen moet Faraja uit eigen beweging het land verlaten, anders wordt ze verwijderd.

ZIJ: Ze kan zich helemaal niet op eigen kracht bewegen! Hoe hadden ze zich dat voorgesteld? Moeten we een helikopter van haar maken? Je hebt haar toch netjes aangegeven op het stadhuis?

HIJ: Ik had voor de geboorte de ongeboren vrucht moeten erkennen, staat hier, omdat we niet getrouwd zijn. Jij hebt een verblijfsvergunning tot 2011, en daarna kom je in aanmerking voor een Nederlands paspoort.

ZIJ: En Faraja?

HIJ: Is geen Nederlandse. En omdat ze ook geen Tanzaniaans paspoort heeft, wordt ze uitgezet.

ZIJ: Maar hoe had ze een Tanzaniaans paspoort moeten krijgen? Had ik dat ook moeten baren?

HIJ: Ik heb de ambassade in Brussel gebeld. Daar begrepen ze er ook niks van. “Uit eigen beweging het land verlaten” ...

ZIJ (*begint Faraja uit te kleden*): Dan moeten we maar eens kijken waar we de vleugels kunnen bevestigen.

(*changement.*)

PROLOOG, 29ste scène

Tezelfderplekke, een dag later. Geert Cornelissen komt de huiskamer binnen, met een opengescheurde envelop en een brief in zijn hand. Zijn vrouw zit met de baby op de bank.

GEERT CORNELISSEN: Het is een vergissing!

MWANSITI JUMA CORNELISSEN-KUPARA: Wat is een vergissing?

HIJ: Alles is een vergissing!

ZIJ: Alles is een vergissing? Spreek duidelijk of spreek niet, lieve echtgenoot.

HIJ: Faraja hoeft niet het land uit! We kregen per ongeluk een standaardbrief die bestemd was voor illegale méérderjarigen. Goddank.

ZIJ: En die vleugels dan? Hoe krijgen we die er nu af?

Zoveel mogelijk terugschieten. En dat gold ook voor mij. Ik dacht maar aan één ding: zoveel mogelijk lood het maisveld inschieten.

MAJOOR VLEUGELS: Het overkomt ons allemaal op een dag, Arnie. Op een goeie of kwaai dag kom je het grote grijze moddermonster tegen in het donkere bos, en dat blijkt je dan zelf te zijn.

SOLDAAT ARNIE: Wacht, die schrijf ik even op... *(Noteert in een opschrijfboekje, onderwijl z'n steeds over zijn ogen zakkende helm terugduwend.)*

MAJOOR VLEUGELS: Nergens kom je jezelf zo tegen als in een oorlogssituatie. Dan pas weet je waar je echt toe in staat bent. Ten goede en ten kwade. Heb je zo genoeg? *(Soldaat Arnie is al enige tijd opgehouden met schrijven.)*

SOLDAAT ARNIE: Meer dan genoeg, majoor.

MAJOOR VLEUGELS: Je weet waar het naartoe moet. En eh, soldaat Arnie, laat het niet weer gebeuren.

SOLDAAT ARNIE: Ay ay, majoor.
(changeмент.)

PROLOOG, 26ste scène

Madurodam. Burgemeester Cohen van Amsterdam onthult samen met de voorzitter van het COC en de burgemeester van Madurodam een replica van het Amsterdamse homomonument op een schaal van één op vijftwintig. Lange Frans heeft met Gordon een duet ten gehore gebracht over geweld tegen homo's, waarin Lange Frans rapt "Ik ben geen homo, maar ook geen homofoob." Burgemeester Cohen besluit zijn toespraak.

BURGEMEESTER COHEN: ... om aan te geven dat ook in Madurodam intolerantie niet wordt getolereerd!

(Applaus vanaf de overkant van de miniatuurgracht. De fotografen knippen er lustig op los. Mevrouw Oranje-Blanje-Bleu en haar man kijken elkaar aan met een blik waaruit bewondering spreekt.)

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Dat heeft hij toch maar weer goed gezegd!

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Van juistem. Dat zal ze leren, de intoleranten.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: De boel bij elkaar houden, daar gaat het om. Ook in Madurodam.

EEN FOTOGRAAF: Burgemeester Cohen! Kunt u iets opzij gaan staan! Dan hebben we u voor het Paleis op de Dam!

(Burgemeester Cohen stapt opzij, bovenop een menigte demonstrerende Madurodammers.)

BURGEMEESTER COHEN: Oeps.

(Hij stapt weer terug, waarbij hij weer vele toegestroomde nieuwsgierigen onder de voet loopt. Velen worden verpletterd, anderen blijven met gebroken ledematen liggen, weer anderen komen met de schrik vrij, en beginnen met stenen te gooien naar enkels van de Amsterdamse burgervader. Het bleef nog lang onrustig in Madurodam.)

(changeмент.)

PROLOOG, 27ste scène

In een bijkeuken in Wijdenes. Op de keukentafel liggen vellen kopieerpapier en een ordner. Mevrouw Hooftma-Kistemaker staat gebogen over het aanrecht en herleest

Uruzgan erbij gehaald) ... bij persverzoeken dient het uitgangspunt dan ook te zijn: ja, tenzij ... Hun verhaal bevestigd ... in grote lijnen dan ... enkele tientallen Talibaanstrijders ... aan vijandelijk kant een tiental doden ... na afloop hebben Afghaanse burgers zich beklagd bij Kamp Holland omdat ze zouden zijn beschoten ... of soldaat A. en cameraman F. hier iets mee te maken hebben is onduidelijk ... zaak in onderzoek bij de marechaussee ... Heel goed, die transparantie, laten wat we doen, dat kan er mee door.
(*changement.*)

PROLOOG, 25ste scène

Uruzgan. Journalist Arnie embedded aan het front. Hij wordt aangesproken door majoor Vleugels.

MAJOOR VLEUGELS: Jij bent er zo een die vindt dat het leven iets is wat er beter niet had kunnen zijn. Daar kan ik inkomen. Maar moet je daarom de natuur een handje helpen?

SOLDAAT ARNIE: Ik wist niet wat me overkwam.

MAJOOR VLEUGELS: Daar kan ik ook inkomen. Het heetst van de strijd. Jullie waren zo stom geweest in een hinderlaag te lopen. Voor een ingegraven tv en een dvd-speler bij een verlaten boerderij! Maar wie kan het weer gaan uitleggen aan het thuisfront? Wie moet zich weer verantwoorden? Ik ben er helemaal niet blij mee, Arnie. Het is helemaal niet de bedoeling dat embedded journalisten zelf naar de wapens gaan grijpen. Die cameraman werkt voor defensie, die is niet helemaal lekker. Maar van jou had ik het niet verwacht.

SOLDAAT ARNIE: Het zal niet weer gebeuren. Dat beloof ik plechtig.

MAJOOR VLEUGELS: Daar koop ik wat voor.

SOLDAAT ARNIE: Ik schoot niet om te doden, maar om te overleven.

MAJOOR VLEUGELS: Ook nog jezuiet geworden, hè? In het verre Afghanistan...

Soldaat Arnie: Ik heb gehoord dat een andere journalist schietinstructies kreeg van Defensie.

MAJOOR VLEUGELS: En waar heb jij leren schieten?

SOLDAAT ARNIE: Ik kom uit Amsterdam Zuid, majoor Vleugels. Toen ik die C8 zag liggen, had ik er plotseling genoeg van om steeds meer weer diezelfde messcherpe observaties te maken. Ik wilde meedoen. Erbij zijn. Ik wás erbij. Ik schoot op de plekken in het maisveld waar ik dacht dat het vuur vandaan kwam. Dat was op vijftig meter afstand. Ik heb mijn steentje bijgedragen. Net als cameraman Franke, trouwens. Ik hoop dat dit geen gevolgen heeft voor hem. Ze zaten overal om ons heen. AK47's en RPG's. Het was onvoorstelbaar. Ik zag een afgerukte arm in de berm liggen. Een andere Afghaanse militair werd doodgeschoten terwijl een *medic* hem nog vasthield. Een gekkenhuis.

MAJOOR VLEUGELS: Wat wil je? Het is oorlog. Ook al is het een wederopbouwmissie.

SOLDAAT ARNIE: Maar als je dan terug bent, en er staat cola voor je klaar, koude cola, dan ben je eigenlijk een soort van entoesjast. Die Talibaan kunnen echt niet schieten. Wat een verschil met onze manschappen, zoals hun drills en skills - automatisch in werking treden. Iedereen deed wat je moet doen in zo'n situatie.

EERSTE SOLDAAT: Godverdegodver, dat wordt schieten, dat geef ik je op een briefje ...

(Het is inmiddels dag. De kolonne bereikt de boerderij. De plek wordt omsingeld, deuren worden ingetrapt. Er is niemand. De brigade doorzoekt het huis, waarbij alles overhoop wordt gehaald. Cameraman Vik Franke volgt de gebeurtenissen aandachtig, maar behalve een paar seconden in het begin, filmt hij nauwelijks. Soldaat Arnie geeft bibberend van de angst zijn ogen de kost en maakt af en toe aantekeningen.)

EERSTE SOLDAAT: Waarom filmt die eikel niet? Hij moest toch zonodig hiernaartoe?

(Buiten staat de commandant onder een afdak. Een soldaat komt op hem af.)

DERDE SOLDAAT: Commandant! Niets gevonden!

DE COMMANDANT: Niets? Zelfs geen massavernietigingswapens? Hahaha!

DERDE SOLDAAT: O ja, toch iets: we hebben een ingegraven tv en een dvd-speler gevonden.

DE COMMANDANT: Niet direct iets om bommen mee te maken. Maar neem maar mee. Ik had het die lul wel gezegd: hier wonen alleen mensen, die doodsbang van ons zijn. Okee, verzamelen en ingerukt. Maar voorzichtig blijven!

DERDE SOLDAAT: Tot uw orders!

(De kolonne zet zich in beweging. Plots klinkt er er een ontploffing en meteen daarop het geluid van gewerschoten en mortieren uit het maisveld naast de weg.)

DE COMMANDANT: Een bermbom! Een hinderlaag! Mannen! Schieten!

(De ISAF-brigade schiet vanuit de verschanste wagens terug op de vuurmonden in het maisveld. Cameraman Franke heeft zijn camera weer aangezet en filmt alles, totdat de batterijen op zijn. Dan grijpt hij het C8-geweer dat hij op de grond ziet liggen van een commando die achter het machinegeweer zit. Ook soldaat Arnie heeft inmiddels een C8 bemachtigd.)

CAMERAMAN FRANKE *(tegen soldaat Arnie)*: Goed dat ik m'n batterijen heb gespaard bij de huiszoeking. Okee, hoe ging dat ook weer in dienst?

SOLDAAT ARNIE: Zoveel mogelijk terugschieten. Zoveel mogelijk lood het maisveld in pompen!

(Ze schieten in het wilde weg en worden steeds enthousiaster.)

CAMERAMAN FRANKE: Jezus, die kut-Talibaan kunnen echt niet schieten! Daar! En daar! Haha!

SOLDAAT ARNIE: Cameraman Franke en Soldaat Arnie dragen hun steentje bij! Haha! Daar! Pak aan! En daar! En daar!

(changeмент.)

PROLOOG, 24ste scène

Majoor Vleugels scant een bericht van de woordvoerder Defensie.

Majoor Vleugels *(leest)*: Als je embedded gaat ... en zeker bij de commando's ... kom je in de buurt van wapens ... (dat is nou eenmaal zo, daar ontkom je niet aan, logisch toch)... Maar (goed zo!) ... niet de bedoeling ... zeer zeker níet de bedoeling dat etc. etc. ... of zij terecht handelden kan ik niet beoordelen vanuit mijn warme leunstoel in Nederland ... (staat misschien raar dat de woordvoerder in Nederland zit, dat kan er wel uit) *(Hij schrapt de passage en leest verder:)* ... (goed zo, het communicatieplan

kolder van Monty Python. De grootste makke van deze zelfverklaarde “dorpsgek” was juist dat hij geen gevoel voor humor bezat. Of is dat ook taboe om te zeggen, in het huidige klimaat?

DE KUNSTENAAR: Ja, goed, die film gaat dus helemaal niet over Jezus, maar over Brian, dat weet ik ook wel. Maar dat hebben ze natuurlijk ook alleen maar gedaan om zichzelf in te dekken. Goed, dan noemen we het “The Life of Bilal.” Denk je dat je dan geen trammelant krijgt? We schrijven 570 na Chr., het jaar van de Olifant. In een bedevaartsoord in Arabië, ver van hier...

DE KNIESOOR: Zie je wel dat niemand je vraagt om je kont af te vegen met de koran...

DE KUNSTENAAR: Ja, maar je moet niet doen of die matiging voortkomt uit genuanceerdheid, vind ik. Als je een geëngageerde cabaretier bent, dan kun je toch niet om de islam heen? Vroeger zochten cabaretiers juist die onderwerpen op die taboe waren. Nu hoor ik veel van die gasten zeggen dat ze er geen behoefte aan hebben om grappen te maken over de profeet M. uit M. Het is het klimaat.

DE KNIESOOR: Wat maak je je eigenlijk druk? Er is net een WNF-rapport uit dat zegt dat het over vijftig jaar afgelopen is met de wereld, in het huidige klimaat, met of zonder fatwa.

(changement.)

PROLOOG, 23ste scène

Uruzgan. Niet ver van de ISAF-basis in Tarin Kowt. Een kolonne legervoertuigen met het Korps Commando Troepen is op weg over een hobbelige bergweg. De zon komt net op en het is koud.

EERSTE SOLDAAT: Godverdegodver, hadden ze dat ons gisteren niet kunnen vertellen, dat we op verkenning zouden gaan ...

TWEEDE SOLDAAT: Dan had je je niet de hele nacht sufgerukt zeker?

EERSTE SOLDAAT: Ik had in elk geval wat minder gezopen. Man, m'n kop. *(Ze zwijgen, terwijl de zwaarbepantserde legertruck bijna stapvoets over de grote keien boldert.)*

EERSTE SOLDAAT: Kuthobbels ... Weet jij eigenlijk waar we heengaan? What's the big idea, man?

TWEEDE SOLDAAT: Naar die boerderij, weet je wel, waar die journalist, dat joodse schrijvertje... met die neus... Elke keer als ie een boek schrijft wordt ie een stukje langer. Schijnt alles bij mekaar te liegen. Komop, je weet het best, van Café de Wereld... Dinges Huppeldepup Figuursma ...

EERSTE SOLDAAT: Arnie.

TWEEDE SOLDAAT: Ja, soldaat Arnie het over had. Waar bommen gemaakt zouden worden. Hij was erheen geweest met die cameraman van die bezopen soapserie van Defensie, Dutchmill.

EERSTE SOLDAAT: Die boerderij die midden tussen die maisvelden ligt? Man, dat is je reinste zelfmoord! Ideale plek voor een hinderlaag. Kunnen we tenminste niet even wachten tot na de oogst?

TWEEDE SOLDAAT: Ja maar die cameraman ging volgende week terug en hij had nog geen opnames van een huiszoeking. Vandaar. De commandant had z'n bedenkingen, maar ja, hoger orders.

... God, hoe heet die ook alweer ... Ja, precies, dat ze in Rusland jaloers op hem waren, dat ie zoveel vrouwen had verkracht! ... Dat geloof je toch niet! ... Op dat niveau! ... Ja, de microfoon stond open ... Maar goed, 't is maar een idee, hoor ... Je moet toch ook eens met iets nieuws durven komen ... Al is het op het eerste gezicht dan misschien een beetje pikant ... Maar die mannen zijn toch ook maar mensen? Met hun driftleven en ... Nee, dat hoeft ik jou niet te vertellen, sorry Henk ... En tegenwoordig moet dat toch allemaal kunnen? ... We zijn toch wel wat gewend? ... Spuiten, slikken, hou op, schei uit, zeg ... Kijk maar hoe het valt ... Ja ... Ja, Henk ... Dank je, jij ook! Goed weekend! (*Ze hangt op, met rode konen.*)
(*changelement.*)

PROLOOG, 21ste scène

Een druk kruispunt in Hilversum. Uit het raam van een café hangen zingende en joelende Feijenoordsupporters. Bierglazen vliegen door de lucht. Triomfantelijke vrolijkheid. Slingers, serpentine, confetti, wc-papier. Opvallend aanwezig in de zonder uitzondering in Feijenoordshirtjes gestoken groep: een tweelingbroer, met een hoofd ter grootte van een gemiddeld keukenkastje. Een van de broers voert het woord.
DE ENE BROER: Mijn broer en ik kunnen heel veel hebben ... Hogere en lagere cultuur ... De G.K.L. ... Spreekkoren ... Vrouwen zonder tietten ... Maar er is één ding waar we niet tegen kunnen: brillen!
(*Hij loopt naar buiten, zwijgzaam gevolgd door zijn broer. Bebrilde fietsers en voorbijgangers zoeken een goed heenkomen.*)
(*changelement.*)

PROLOOG, 22ste scène

De kunstenaar en de kniesoer in gesprek op een terras op het Max Euweplein.
DE KUNSTENAAR: Een islamversie van een film als Monty Python's *Life of Brian* zou ik in het huidige klimaat niet durven draaien.
DE KNIESOOR: Da's dapper gezegd. Maar waarom niet?
DE KUNSTENAAR: Dat is smeken om een fatwa.
DE KNIESOOR: Hoort dat ook niet bij de ononderhandelbare vrijheid van meningsuiting?
DE KUNSTENAAR: Ik ben blij dat het weer ergens over gaat op het podium, na 11 september, Pim, Theo en de cartoonrellen, maar...
DE KNIESOOR: Nou het ergens over gaat, durf je niet meer. Hebben je grappen hun onschuld verloren?
DE KUNSTENAAR: Nee, dat is het niet, het heeft gewoon zo'n lading gekregen allemaal... Ik zou toch op zoek gaan naar een manier om mezelf in te dekken. Het lijkt me wel wat, hoor, zo'n film over de profeet. (*Met glimmende pretoogjes.*) Al die jonge meisjes, geweldig! Maar dan wil ik wel zelf Mohammed spelen... Misschien is het een beter idee om er *Mohammed, the Musical* van te maken. Hoeft helemaal niet anti-moslim te zijn of zo.
DE KNIESOOR: Weet je wel waarover *The Life of Brian* gaat, jongeman?
DE KUNSTENAAR: Ja, okee, wat is dit, de Spaanse inquisitie of zo?
DE KNIESOOR: Touché, mijn zoon. Alsof het belerende gesar en predikende gepest van ons aller Theo ook maar in de verste verte te vergelijken zijn met de zorgeloze

De minister (ferm mummelend): Op een dergelijke manier op de man spelen, ja, is ongehoord in Nederland en in ons rechtsstelsel. Mij vergelijken met Hitler gaat al te ver, ja, maar daarbij de suggestie wekken dat ik een snor heb en die epileer met als doel om niet op deze dictator te lijken, ja, is on-aan-vaardbaar. Ik eis onmiddellijke excuses van de heren Fokke en Sukke, anders weiger ik voortaan met de heren indiscussie te gaan.

(changement.)

PROLOOG, 19de scène

In het hoofdkwartier in Uruzgan. Generaal Spijk scant een tekst.

GENERAAL SPIJK: ... kwestie van een lange adem ... vorige week een wapendepot ontdekt en vernietigd ... hun lesje geleerd ... dat betekent meer hinderlagen en berrmbommen ... zorgelijke ontwikkeling ... gevechten over waterrechten tussen de Popolzai en de Ghilzai ... komende winter is dus een cruciale periode ... als de Talibaan zich laten zien met wapens, hen helpen, dan zullen ze geneigd zijn tegen de Talibaan aan te leunen ... (cruciaal!) ... zeer moeilijk ... ik heb nog steeds een positief gevoel bij Uruzgan, maar het is een zaak van lange adem ... (dat kan geen kwaad, zeg het nog maar een keer) ... moet je eerst een alternatief hebben voor de boerenje kan niet zomaar de hele boel platbrandendan ontnem je ze hun enige inkomstenbron ... (cruciaal!) ... en zullen de Talibaan dat gebruiken als anti-ISAF-propaganda... Laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Ja, dat kan er wel mee door.

(changement.)

PROLOOG, 20ste scène

In de werkkamer van de burgemeester van Almere. Aan de muur landkaarten en een blauwe poster met de tekst: "Hier wordt niet gebouwd." Daaronder een kalender van Natuurmonumenten. De burgemeester is aan de telefoon.

DE BURGEMEESTER: Ja, hallo Henk, Annemarie hier ... ja, nee, 't is maar een ideetje hoor, zie maar wat je d'r mee doet ... Ja, haha, een proefballonnetje ... Nee, nee ... Ja ... Als ex-voorzitter van de Taskforce Vrouwen, Veiligheid en Conflict kan ik dit balletje wel bij je opgooien, dacht ik ... 't Zou natuurlijk verdomde hypocriet zijn om het gewoon niet eens een keer te proberen ... Het is toch allemaal legaal tegenwoordig? ... Precies ... Zonder gemeentelijke vergunning en inspectie kun je tegenwoordig geen fatsoenlijk bordeel meer beginnen... Ja, allemaal GG&GD gekeurd ... Nee, geen centje pijn ... Geheel volgens het vrijetijdenbesluit, ja, haha! ... Wat? ... Nee, er wordt hier helemaal niemand "uitgewoond" ... Wat? ... Ja, asje het goed beschouwd zijn die meiden allemaal ondernemer natuurlijk ... Precies! ... Het is verdomme hun werk! ... Vrije meiden! ... Daar kunnen ze in Afghanistan nog wat van leren! ... Ze verdienen er nog aan ook, ze betalen er gewoon belasting over ... Dus het mes snijdt aan twee kanten ... En als de manschappen daardoor met hun poten van de vrouwen afblijven ... Dat moet zelfs JP toch kunnen begrijpen? ... Toch? ... Ja, dat spreekt vanzelf, er moet wel eerst grondig uitgezocht worden of het ... te vaak misgaat, ja ... En dan kan er misschien nog naar andere ... oplossingen worden gezocht ... Ja ... Nee, dat zou te ver gaan, haha... Ja, we hebben mannen met kloten nodig! ... Wat zei Poetin nou laatst ook maar weer? ... Ja, over de president van Israël

EEN VIERDE TEAMLID (EEN VAN DE UITZENDKRACHTEN): En heb je die foto van Marco Borsato in de Gelredome gezien? Stond op de voorpagina. Het hele publiek in het rood. Deed me denken aan dat schilderij met die rooie duiveltjes in Antwerpen of Gent, ergens in België in elk geval. Met Marco als de waarlijk Beëlzebub in het midden.

HET EERSTE TEAMLID: Je bedoelt die met die witte engeltjes en rode duiveltjes en de madonna met de tieten.

HET TWEEDE TEAMLID: Hou toch eens op over die tieten.

HET VIERDE TEAMLID: Schrijnend!

EEN VIJFDE TEAMLID (OOK EEN UITZENDKRACHT): Spelletjespresentator en roddeljournalist Albert Verlinde meent: “De redding van Lingo toont eens te meer aan dat er iets goed mis is met ons Publieke bestel.”

EEN ZESDE TEAMLID: *Hear, hear.*

HET TWEEDE TEAMLID: Wat moet ik hiermee? Een succesvolle Ethiopiër die al twaalf jaar in Nederland is.

HET EERSTE TEAMLID (*behulpzaam*): Je moet het met je hart doen, staat in de instructie. Dat betekent: zorg dat de minister niet al te veel uitzonderingsgevallen op haar bureau krijgt. Ze hééft het al zo druk.

HET TWEEDE TEAMLID: En deze dan? Deze mensen wonen al jaren in Nederland en hun kinderen zijn hier geboren. Moeten die vertrekken?

HET ZESDE TEAMLID: Kijk je ook niet naar Jensen dan?

(*change ment.*)

PROLOOG, 16de scène

Minister Kamp in het NAVO-vliegtuig van Kandahar naar Tarin Kowt. Hij praat in zijn slaap.

MINISTER KAMP: ... en derhalve, mannen, zeg ik: Wij zullen slagen. Wij willen slagen. Wij moeten slagen. Nee ... Te defaitistisch ... Denk aan Bush, denk aan Bush ... en derhalve, mannen, zeg ik: Wij durven te slagen. Wij gaan slagen. Wij zullen slagen. Bijna ... (*In zijn droom hangt bij thuiskomst de vlag uit, met daaraan zijn schooltas.*)

(*change ment.*)

PROLOOG, 17de scène

Minister Kamp in Tarin Kowt. Voor de manschappen. Hij beëindigt zijn speech over nut en noodzaak van de ISAF-missie en de rol van het Nederlandse detachement daarin.

MINISTER KAMP: ... en derhalve, mannen, zeg ik: Wij kunnen slagen. Wij moeten slagen. Wij zullen slagen.

EEN SOLDAAT (*terzijde*): ... krijgen.

(*change ment.*)

PROLOOG, 18de scène

De kamer van minister Verdonk op het Binnenhof. Vogeltes vliegen in dichte zwermen tegen de ruiten. De minister stelt een brief op aan de Achterpagina van het NRC-Handelsblad.

Opheffer van het weekblad De Groene Amsterdammer, met zijn hond Moortje. Met deze schnabbel wil hij een grote belastingschuld wegwerken.

OPHEFFER: Toe nou Moortje, doe het voor Pappie! Kom op nou, stomme rothond! Hoer! Haal dat snoepje nou uit het water! Pappie heeft schulden! ... Nee, niet aan die pens komen! Afblijven van die pens, stomme teef! Ik vermoord je! Ik steek je helemaal lek! En dan doe ik er een briefje bij met teksten van de profeet John de Mol! O, kutbeest, kutbeest, kutbeest! Ik maak je helemaal af! Af! Af!
(*change ment.*)

PROLOOG, 13de scène

In een café.

MAN: Ik wil helemaal niks compenseren! Ik wil gewoon een hummer.

VROUW: Ja, Jan.

(*change ment.*)

PROLOOG, 14de scène

(De dreigende filmmuziek van Taxi Driver, gecomponeerd door Bernard Herrmann. Op een bureau een schaalmodel van een New Yorkse gele taxi, made in China, broembroemend voortbewogen door de glunderende premier. Dan herpakt hij zich en gaat hij, alsof er niets gebeurd is, verder met waar hij aan bezig was, een brief aan de schrijver Harry Mulisch. Terwijl hij schrijft, leest hij hardop voor wat hij aan het schrijven is.)

DE PREMIER: “Ik heb een hoge dunk van cultuur. Vandaar mijn oproep aan kunstenaars, schrijvers en intellectuelen om niet met de rug naar de maatschappij, naar de politiek, naar de wereld te staan.” Punt. (*Tevreden:*) Dan denk ik toch van: nou laat ik ze een aardig poepie ruiken, al zeg ik het zelf. Ook van die mensen mag je vragen iets voor een ander te betekenen. Niet de hele tijd van “Heb je het tegen mij?” maar iets doen, iets positiefs. Een bijdrage leveren. En daar gaat het om. Wedden dat ze weer en masse over me heen zullen vallen? De intellectuelen in de gordijnen en mijn natuurlijke achterban dik tevreden. Toch? Hahaha! (*Hij pakt het autootje weer op en kijkt bewonderend naar het reclamebord op het dak: een afbeelding van het Vrijheidsbeeld met daarnaast de tekst: Welcome. De muziek van Bernard Herrmann zet weer in. Daaroverheen: broembroemgeluiden.*)

(*change ment.*)

PROLOOG, 15de scène

Unit 3AG van de Immigratie- en Naturalisatiedienst op de begane grond van een IND-kantoor in Zevenaar.

EEN TEAMLID: Heb je dat gelezen over Sir Paul en Heather Mills? Hij wou niet dat zij hun baby de borst gaf. “Het zijn mijn tieten,” zou hij gezegd hebben.

EEN ANDER TEAMLID: Schrijnend.

EEN DERDE TEAMLID: Nog naar De Gouden Kooi gekeken? Wordt steeds postmenselijker, schijnt. Ik sta voor de webcam, dus ik besta. Mensen leven alleen nog maar als ze op tv zijn. Moeder Natasia leest haar kinderen verhaaltjes voor en bidt het Onze Vader.

HET TWEEDE TEAMLID: Ook schrijnend, maar daar kijk ik niet naar.

KAMERLID AT SMA: Kan de minister zeggn hoe oud je moet zijn om nog naar Nederland 1 te moog'n kijk'n?

DE MINISTER: Iedereen is welkom bij de publieke omgoep en dat moet vooral zo blijven, want daarvoor is de publieke omgoep er. Niet elk pgogramma zal echter evenveel kijkers trekken, maar da's cheen enkel pgobleem.

DE HEER NAWIJN (GROEP NAWIJN): Dat kan de minister niet menen. In televisieland zain kaikcaifers eutermate van belang. Een programma dat niet wordt bekeken, wordt euteraard van de beus gehaald. Maar een programma met zulke hoge kaikcaifers hoort gewoon op de beus, vooral bai de publieke omroep.

MEVROUW ÖRGÜ (VVD): Ik wil in het midden brengen dat de VVD-fractie ook allerlei programma's aan het hart gaat. Ik noem enkele programma's. De eerste is Van Gewest tot Gewest. Een collega van mij wil ook De Bereboot weer terug op de buis. Een ander wil de Familie Knots terug, terwijl men ook graag Ti-Ta-Tovenaar weer terugziet.

MEVROUW VAN OUDENALLEN (GROEP MEVROUW VAN OUDENALLEN): Voorzitter. Achthonderddazend kakers! Dat is ongeveer mijn stad Amsterdam. Dus Amsterdam mag niet meer naar Lingo kaken!

MENEER SLOB (CHRISTEN-UNIE): Voorzitter, het kan toch niet zo zijn dat u nu weer met de netcoördinatoren om tafel gaat zitten om Lingo te behouden voor Nederland, terwijl het programma Netwerk op een ander tijdstip is geplaatst en tweederde van zijn kijkers is kwijtgeraakt?!

MEVROUW VAN OUDENALLEN: Kaken die soms allemaal nu naar Lingo? Wat gaat de minister hier aegenlijk aan doen?

DE MINISTER: Als mij via de raad van toezicht sienjalen bereiken dat zij er niet uitkomen, dan wil ik daarover best in chesprek chaan, maar niet over individuele chevallen. Daar bechin ik niet aan. Al maak ik voor Lingo chraag een uijtzondering. Mag ik besluiten met een citaat uit een recente brief van onze premier aan de zjarmante presentatrice van het spelletje: "Lieve Lucille," schrijft meneer Balkenende, "uiteraard blijven we allemaal naar jou kijken. Zulke positieve pgogramma's houden de moed erin." En daar wilde ik deze discussie bij laten.

(Op de website van de Tweede Kamer vat een vrouwelijke computerstem de discussie voor ons samen:)

DE COMPUTERSTEM: Joop At-sma. Cee-Dee-Aa. Aan. De. Mie. Nis-ter van Onder-wijs, Cúl-Tuur én Wee-tenschap Van Dér Hoeven over het voor-némen van de Raad van Be-stuur. Om het pro-gramma. Ling-oo te schrappén ...

(Met een paar drukken op de knop wordt de computerstem tot in het oneindige vermenigvuldigd.)

(change ment.)

PROLOOG, 12de scène

In een bos in 't Gooi. Geblaf van honden. De Finaledag van het programma "Hoe word ik een beroemde hond." Zes bekende Nederlanders strijden met hun honden om een beker en gratis pens van het merk César dat het programma mede mogelijk maakt. Een van de deelnemers is de "vriend van Theo" (de door een religieuze fanaat vermoorde cineast Theo van Gogh), de gevreesde maar veelgeplaagde columnist

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: Ik heb het bij wijze van spreken met tranen in de ogen gelezen. Het kwam nogal aan bij mij, sommige fragmenten. Was dat niet deprimerend, om al die ellende naar boven te hengelen?

DE TWEEDE HISTORICUS: Het is gewoon fascinerend om te zien hoe mensen in zo'n situatie functioneren. Als je eenmaal de fascinatie hebt met zo'n oorlog, en de Eerste Wereldoorlog is mijn fascinatie, als het eenmaal je hobby is ... (*Het radiosignaal valt uit plaatsvervangende schaamte weg.*)
(*changement.*)

PROLOOG, 10de scène

Uruzgan. De basis Tarin Kowt. Tentenkamp van het Nederlands ISAF-contingent in de strijd tegen het terrorisme. Uit één tent klinkt het olélieid. Een cameraploeg van RTL-4 peilt de stemming. Die is opperbest.

MAJOOR VLEUGELS: Het is natuurlijk geen lolletje, een oorlog, maar als je weet wat je moet doen, en we zijn allemaal goed opgeleid, stuk voor stuk, kan er eigenlijk niks misgaan.

DE REPORTER: Wat zijn de dagelijkse bezigheden van de manschappen als ze niet op patrouille zijn? Hoe houden ze zich fit en alert?

MAJOOR VLEUGELS: De manschappen hebben erg veel aan de steun van het thuisfront. Pakje hagelslag, rolletje topdrop en z'n krantje uit Groningen en soldaat Dijkhuis kan er weer helemaal tegenaan. Het zijn de kleine dingen die tellen.

DE REPORTER: En sport?

MAJOOR VLEUGELS: Ik zal u meenemen naar ons voetbalveld. We hebben putten geslagen geslagen in de woestijn en daarmee houden we het gras groen. Dan doen we westrijdjes tegen de Afghaanse jongens. Vinden ze geweldig. Da's toch waar ze Holland van kennen. Krojf, Goelit, Ven Besten, Bouhlarouz, ze kennen ze allemaal. (*Terwijl Majoor Vleugels de cameraploeg voorgaat, vraagt de ene reporter aan de ander:*)

EERSTE REPORTER: Moeten we hem ook niet vragen naar dat zelfmoordincident van de vorige week. Een Nederlandse soldaat die zich met z'n dienstwapen van kant heeft gemaakt, in een jeep. De vlag ging halfstok.

TWEEDE REPORTER: Nee, laten we daar niet over beginnen. Dat wil de familie niet. En defensie trouwens ook niet.

(*changement.*)

PROLOOG, 11de scène

De Tweede Kamer in Den Haag. Het vragenuurtje op dinsdagmiddag. Kamerlid Atsma neemt het woord.

KAMERLID ATSMA (CDA): Voorzitter. Er is ophef ontstaan over het mogelijke verdwijn'n van het populaire spelletjesprogramma Lingo. Weet de minister dat er dagelijks heel veel mensen naar dit programma kijk'n, zo ongeveer één miljoen? Kan de minister uitlegg'n waarom dit programma moet verdwijn'n?

MINISTER VAN DER HOEVEN: De cheachte afchevaardichde Atsma weet heel choed dat wij niet over de pogrammering chaan. Daarvoor hebben wij een netcoördinator aanchesteld en die vindt dat er te veel oude kijkers zijn. Hij wil een ander spelletsje waar ook jongeren en allochjtonen naar kijken.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: En dan hebben jullie nu het boek
“Ooggetuigen van het Derde Rijk” –

DE EERSTE HISTORICUS: – “van de Eerste Wereldoorlog.”

DE TWEEDE (*verongelijkt*): “Ooggetuigen van het Derde Rijk” was ons vorige boek.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE (*hoorbaar blozend*): Excuses, maar daarom vergiste ik me ook. Het is een goed concept dus, dat aanslaat, die Ooggetuigen.

DE EERSTE HISTORICUS: Ja, maar ik moet wel zeggen dat we op een rijdende trein zijn gesprongen. We hebben voor de uitgever een deel over het Derde Rijk gemaakt, en nu dus over de Eerste Wereldoorlog. We zijn bezig, zijn we nu, zijn we flink mee aan de gang, met de Koude Oorlog.

DE TWEEDE: Ik denk dat het zo’n succesvolle formule is, omdat we een heel breed beeld kunnen schetsen. We laten soldaten aan het woord, maar ook gewone huisvrouwen, kinderen, dichters. Bij Het Derde Rijk is dat ook heel goed gelukt.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: Waarvoor kies je? Wat is de invalshoek?

DE EERSTE HISTORICUS: Niet alleen maar de gebaande paden. Dan kom je ook op grappige dingetjes. Verdun, de Rode Baron, de Somme moeten er natuurlijk in voorkomen. Maar ook de simpele kleine dingen: de soldaat die z’n laatste woorden uitspreekt: “Maak die sigaret eens uit,” voordat hij door een sluipschutter wordt doodgeschoten. Ook de onbekende facetten van de oorlog.

DE TWEEDE: Tot nu toe waren het vooral de Engelse soldaten die aan het woord kwamen, maar die hadden gewonnen, dus die waren trots, die hebben het meest gepubliceerd.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: De *War Poets* natuurlijk.

DE EERSTE HISTORICUS: De onvermijdelijke *War Poets*, die komen zelfs in Blackadder komen die nog voor, maar we hebben ook heel erg gezocht naar de Duitsers, om die aan het woord te laten. Kijk, er rust een beetje een taboe op de Eerste Wereldoorlog in Duitsland. Ze hebben verloren, da’s altijd fout. De nazi’s zijn ermee aan de haal gegaan, dus dat ligt een beetje moeilijk. Maar gelukkig hebben we in de Universiteitsbibliotheek een aantal gepubliceerde ooggetuigenverslagen gevonden van Duitse soldaten. Nog in de oorlog en ook vlak na de oorlog gepubliceerd, en dat is dus nieuw, zeer nieuw. Daardoor hebben we die Duitse kant flink aan het woord kunnen laten.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: En wat blijkt dan daaruit?

DE EERSTE HISTORICUS: Dat de Duitsers gewoon de betere soldaten waren. Er blijkt ook dat de Duitsers veel meer nog dan de geallieerden geloven in kameraadschap. De onderlinge relatie was beter, en met de superieuren. Dat merk je uit de beschrijving van veldslagen, die we van twee kanten hadden. En als je die verslagen van de Duitse soldaten uit de loopgraven leest, blijkt daaruit dat de Duitsers het in de loopgraven veel beter hadden dan de Engelsen en de Fransen, die zaten tot hun knieën in de modder. Het moreel was bij de Duitsers ook veel hoger. Het is een wonder dat de Duitsers die oorlog hebben kunnen verliezen, eigenlijk.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: Maar ze hebben ze hem wel verloren.

DE EERSTE HISTORICUS: Dat was een kwestie van overmacht, eigenlijk, toen de Verenigde Staten erbij kwamen en Duitsland werd geblokkeerd. Er was niks meer te eten.

PROLOOG, 8ste scène

Aan de leestafel van Café Scheltema.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Zeg, weeje wie d'r een column heeft gekregen op de Achterpagina? Die jongen die ze hebben weggepest bij die zender Talpa. Keujige jongen, kan niet anders zeggen. Praat zeer beschaafd. En hij kan nog schrijven ook. Hier moeje horen: "Herfst. Heerlijk regen en wind. Chaos. Een herfstig gevoel." Da's toch heerlijk?

DE KNIESOOR: De wereld staat in brand en een afgedankte pias van de commerciële omroep mag z'n waren slijten in de kwaliteitskrant.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Hier dan: "Ik verheug me op de bladeren in het bos, tamme kastanjes poffen in de haard." Da's toch schitterend? Ik ook namelijk! (*changement.*)

PROLOOG, 9de scène

De studio van de Tros-Nieuwsshow in het Mediapark in Hilversum. Het laatste kwartier van het tweede uur, vlak na de boekenrubriek van Mister Interpolis, Martin "Glashelder" Ros. Achter de microfoon twee historici, die zojuist het boek "Ooggetuigen van de Eerste Wereldoorlog" hebben uitgebracht en daarover nu komen te spreken met de charmante presentatrice van onbestemde maar enigszins naar middelbaarheid neigende leeftijd.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE (*inleidend*): Op 2 augustus 1914 schreef Franz Kafka in zijn dagboek: "Duitsland heeft Rusland de oorlog verklaard. 's Middags zwemles." De Tsjechische schrijver was blijkbaar niet zo onder de indruk van het uitbreken van een van de gruwelijkste oorlogen uit de geschiedenis, de Eerste Wereldoorlog. Gold dat voor meer ooggetuigen in die tijd?

DE EERSTE HISTORICUS: Sommigen die hebben in de gaten van: dit wordt echt iets heel bijzonders, en laten zich ook helemaal meeslepen door enthousiasme. Anderen, zoals Kafka, die hebben zoiets van: Ach het is zo'n gek oorlogje op de Balkan, daar hebben we er al twee of drie van achter de rug, het zal wel loslopen. Dat is een inschatting die, nou ja, veel mensen in die tijd maakten. En op een gegeven moment blijkt na een week of wat, dat het toch echt toch wel heel erg uit de hand aan het lopen is.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: En het is godsgruwelijk uit de hand gelopen.

DE TWEEDE HISTORICUS: Het begon eigenlijk zo'n beetje als een opera. Op de negentiende-eeuwse manier trokken ze ten strijde, de Fransen zelfs met rode broek. Het was eigenlijk een negentiende-eeuwse oorlog met de middelen van de twintigste eeuw.

DE CHARMANTE PRESENTATRICE: En over welke middelen hebben we het dan?

DE TWEEDE HISTORICUS: Dan hebben we het over gas, de tank (al kwam die wat later), de artillerie –

DE EERSTE: – en het machinegeweer niet te vergeten –

DE TWEEDE: – het machinegeweer, prikkeldraad. Om met zo min mogelijk mensen een zo groot mogelijke slachting aan te kunnen richten. In je eentje kon je wel een heel leger tegenhouden, als je het goed aanpakte.

Voor de zonovergoten drogist Hermanusje Van Alles in de Westerstraat. Een meisje op de fiets wacht. Haar vriend komt opgewonden naar buiten.

VRIEND: Ze hebben hier wel pampers!

MEISJE: Dat meen je niet!

(change ment.)

PROLOOG, 6de scène

De oudste NRC-abonnee en de een-na-oudste NRC-abonnee zitten aan de leestafel bij café Scheltema. Aan dezelfde tafel zit de kniesoor voor zich uit te somberen boven een onaangeroerd broodje kroket en een glas lauwwarm, donker Engels bier.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ze hebben, ze hebben, ze hebben...

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Als het om mensenlevens gaat, moet de staat niet voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ze hebben, ze hebben...

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Optreden door aftreden. Dat is heel goed gezegd.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ze hebben Donner de laan uitgestuurd! Onze laatste integere politicus! ...

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Nee, nee. Hij heeft zijn politieke verantwoordelijkheid genomen. En dat siert hem.

DE KNIESOOR *(kijkt op uit zijn mijmering en mengt zich in het gesprek)*: Heren, weet u nog hoe dat ging ten tijde van de brand in het cellencomplex? Eerst zou het gaan om criminelen en toen werden het illegalen. En inmiddels zijn dat inwisselbare begrippen geworden. Een illegaal is een crimineel, alleen hij wordt nog slechter behandeld. Want als je ze goed behandelt, komen ze daarna weer terug. Maar wat is een illegaal, au fond? Het is gewoon iemand zonder papieren.

DE OUDSTE NRC-ABONNEE: Ja, ze hadden er helemaal niet moeten zijn. Dan was er niks gebeurd.

DE EEN-NA-OUDSTE NRC-ABONNEE: Als ze er niet geweest waren, waren ze er niet geweest.

DE KNIESOOR: En dan waren ze er niet geweest.

(change ment.)

PROLOOG, 7de scène

Minister Verdonk in een zwart heksengewaad voor een altaar waaraan omgekeerde crucifixen hangen. Op het altaar ligt het jongetje Hui vastgesnoerd. Minister Verdonk zwaait met scherpgeslepen messen uit de Blokker messenset (made in China) en incanteert de rituele formules.

MINISTER VERDONK: O grote Demo Cratzi Putzli, aanvaard dit offer, opdat alles weer goed komt in Nederland. Ik ben zelf geen voorstander van mensenoffers, maar regels zijn regels, en als de regels gevolgd worden, zal ook morgen de zon opgaan, zo u het wil, O Grote Demo Cratzi Putzli. Uw wens is ons bevel. Het bloed van deze onschuldige zaal vloeien, opdat er geen bloed van andere onschuldigen zal vloeien. *(Zij steekt toe. Om haar heen gestalten in witte gewaden die de armen heffen en het Wilhelmus neuriën, achterstevoren.)*

(change ment.)

DE KUNSTENAAR: Uit hoofde van zijn functie mag hij dat gewoon niet zo zeggen. Als minister moet hij de ononderhandelbaarheid van de wet benadrukken, niet zijn visie daarop. Hij kweekt onrust.

DE KNIESOOR: Dus geen compromissen?

DE KUNSTENAAR: Nou ja, binnen de grenzen van de wet niet nee.

DE KNIESOOR: Dapper. Maar waar ben je eigenlijk bang voor? Dat je te vuur en te zwaard uit de speelplaats wordt verdreven? Als jouw kunst een mening is onder meningen, dan heb je daar ook geen aparte status voor nodig. Dan wordt jouw vrijheid toch al gewaarborgd? Waarschijnlijk is het echter inderdaad zo dat jouw kunst, zoals je dat noemt, maar een mening onder de meningen is, en nog een heel slecht verwoorde en doordachte daarbij. Of sprak je slechts uit hoofde van jouw functie als opiniemaker? Als je niet wil dat wat je doet als opinie wordt beschouwd, overstijg de waan van de dag dan. Maak dan echt iets waar geen speld tussen te krijgen is.

DE KUNSTENAAR: Maar dan moet ik daartoe wel in de gelegenheid gesteld worden!

DE KNIESOOR: Met onschendbaarheid?

DE KUNSTENAAR: Binnen de grenzen van de wet hoor!

DE KNIESOOR: De kunstenaar is onschendbaar en de minister is verantwoordelijk.

DE KUNSTENAAR: Dat zou mooi zijn.

(changement.)

PROLOOG, 4de scène

Uruzgan. Journalist Arnie embedded aan het front. Hij wordt aangesproken door majoor Vleugels.

MAJOOR VLEUGELS: Doe dat ding nou maar aan. Je wilt hier toch niet de held spelen, wel? Ze gebruiken echte kogels weet je.

SOLDAAT ARNIE: Het vloekt een beetje met m'n poloshirtje, maar allah.

MAJOOR VLEUGELS: Inshallah. We moeten het vertrouwen van de bevolking winnen. *In Rome do as the Romans do.* Het is een wederopbouwmissie.

SOLDAAT ARNIE: Stond er hier dan nog wat om wederop te bouwen?

MAJOOR VLEUGELS: Het vertrouwen, Arnie. Vertrouwen in de mensheid.

Vertrouwen in ons. In de democratie. Doe je scherfvest aan en zet je Willempie-hellempie op.

(Soldaat Arnie krijgt een helm op, maar die is te klein. Medium is niet meer voorradig. Dus het wordt large. De helm zakt voortdurend over z'n bril.)

MAJOOR VLEUGELS: Maar goed dat jij niet hoeft te schieten.

SOLDAAT ARNIE *(schrijft)*: Het is nu nog rustig in Camp Unicorn, maar hoe lang nog? *(Tegen majoor Vleugels:)* Best wel saai, zo'n oorlog.

MAJOOR VLEUGELS: Het is geen oorlog, Arnie, het is een *peace-keeping mission* op de *roadmap to freedom*. Wederopbouwen. En je vooral niet in je eentje of zonder scherfvest buiten het kamp begeven. Wij zijn hier ook om jou te helpen. Want als je een goed verhaal hebt, dan moet je het ook kunnen opschrijven.

SOLDAAT ARNIE: Ay ay.

(changement.)

PROLOOG, 5de scène

twee aanplakkers van beroep van Bizon Buitenreclame met op hun gele pakken “De Bizon Kids” en een cordon van opgetrommelde journalisten en fotografen. Wegschietende voorbijgangers. Op de grond liggen scherven van hotelporseleinen borden en mosselschalen.

EERSTE AANPLAKKER: Volgens mij doen ze het helemaal verkeerd.

TWEEDE AANPLAKKER: Hoezo?

EERSTE: Dat moeten ze laten doen!

TWEEDE: Ja, door ons. Moet je die kreukels en plooiën zien. Lijkt nergens naar.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU (*kijkend naar de lucht*): Ik vraag me af of we het droog houden.

MENEER ORANJE-BLANJE-BLEU: Ik heb toch gezegd dat we beter thuis konden blijven! Jij luistert ook nooit.

MEVROUW ORANJE-BLANJE-BLEU: Als ik naar jou moet luisteren, gingen we nooit ergens naartoe! (*Tot politiecommissaris Welten:*) Dat ziet er goed uit Bernard. Nou maar hopen dat het blijft plakken!

BURGEMEESTER COHEN: Dat hopen we allemaal.

FOTOGRAAF (*tegen burgemeester Cohen*): Kunt u even een stapje terugdoen? Ik krijg meneer Joustra er niet op zo.

BURGEMEESTER COHEN (*terugstappend*): Oeps, nou ga ik in de emmer met stijf sel staan.

JOURNALIST (*schrijft op*): Onder grote belangstelling –

TWEEDE JOURNALIST: – en met 11 september nog vers in het geheugen! –

EERSTE JOURNALIST: – en met 11 september nog vers in het geheugen werd vandaag gestart met een nieuwe anti-terrorisecampagne. Door middel van posters in de stad en in het openbaar vervoer wordt burgers gevraagd verdachte zaken te melden. “Als je iets verdachts ziet, meld het ons dan.”

TWEEDE JOURNALIST: Ik vind dit heel verdacht ...

EERSTE JOURNALIST: We melden het toch ook?

TWEEDE JOURNALIST: Hebben we eigenlijk al een kop?

EERSTE JOURNALIST: Terreurcampagne van start in hoofdstad.

BURGEMEESTER COHEN: Ik ben ervan overtuigd dat de andere posters beter blijven zitten.

EERSTE AANPLAKKER (*tot de tweede*): Dat plakken we zometeen wel over. Dan zie je er niks meer van.

(*change ment.*)

PROLOOG, 3de scène

De kunstenaar en de kniesoort in gesprek.

DE KUNSTENAAR: Ononderhandelbaar! De vrijheid van meningsuiting. Net zo ononderhandelbaar als de gelijkheid.

DE KNIESOOR: En net zo onuitspreekbaar.

DE KUNSTENAAR: De aard van de vrijheid van meningsuiting wordt onvoldoende onderkend. Op 1 september zei Donner dat hij de concerten van Madonna – waarbij zij zingend aan een kruis hing met een doornenkroon op haar hoofd – “als het even kon” had willen verbieden als dit juridisch mogelijk was geweest. Dat had hij nooit zo mogen zeggen.

DE KNIESOOR: Ik dacht dat jij zo voor de vrijheid van meningsuiting was?

(Buiten worden er paraplu's opgestoken tegen de miezerende regen. Met licht schommelende tred komt Piet Römer voorbij.)

JUFFROUW SINGER: Hé daar gaat het lijk uit Baantjer!

JUFFROUW LEEUWENSTEIN: Gekkie, dat is Baantjer zelf. Zullen we hem om een handtekening vragen?

JUFFROUW SINGER: Ik dweep alleen met Chris Zeegers, en die loopt daar!

JUFFROUW LEEUWENSTEIN: Hij was anders wel onze Hoofdpiet, weet je nog? Met Mies Bouwman. Heel anders dan Erik van Muiswinkel nu.

JUFFROUW SINGER: Ja, en sinds die zich met Tibet is gaan bemoeien vind ik hem niet half zo leuk meer.

EEN STEM: Strafballen!

EEN ANDERE STEM: Dat wordt een zenuwenoorlog. Toch weer die Duitsers!

EEN DERDE STEM: Hol-land! Hol-land!

DE KNIESOOR *(leest de column voor van HJA Hofland in De Groene Amsterdammer van 1-8-8)*: "Het kabinet-Balkenende I heeft in 2003 de aanval volkenrechtelijk gesteund, verwijzend naar Saddam Hoessein die alle resoluties van de VN aan zijn laars lapte. Saddam was de enige niet en er waren nog tal van mogelijkheden om de oorlog te vermijden. Maar Den Haag koos voor de theoretische medeplichtigheid. Later, toen de strijd beslecht leek, werd er een militaire missie naar al-Mutannah gestuurd. Daar sneuvelden toch nog twee Nederlandse soldaten. Had het kabinet toen beter kunnen weten? Op 12 juni 2004 verscheen in de NRC een uitvoerige reconstructie, geschreven door Joost Oranje, waarin het sterke vermoeden wordt uitgesproken dat onze inlichtingendiensten, de MIVD en de AIVD, over Saddams massavernietigingswapens tot heel andere conclusies waren gekomen. In oktober veroorzaakte de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, Ben Bot, opschudding door te verklaren dat achteraf bezien het misschien niet zo verstandig was geweest om de oorlog te beginnen. Onder druk van het kabaal trok hij zijn woorden weer in. Naar omvang valt de Nederlandse medeplichtigheid aan de oorlog te verwaarlozen; juridisch en moreel is Den Haag voor honderd procent mede schuldig." Hofland heeft gelijk. Die Irakrotzooi is er nog steeds niet uit. We worden al jaren belazerd door de regering. En dit stukje vat het haarscherp samen. Je tanden vallen uit je bek van verbazing.

DE KUNSTENAAR: Jammaar, het gaat toch hartstikke goed nu. En als er niks te verbergen valt hoeft er ook niks te worden onderzocht. Vergeten en vergeven zeg ik altijd maar. We moeten vooruitkijken.

DE KNIESOOR: Naar de hockeyfinale van morgen zeker?

(Gejoel van binnen, waar waterpologeschiedenis wordt geschreven. Er vormen zich groepen.)

(changement.)

PROLOOG, 2de scène

Terug in de tijd. 18 september 2006, in de namiddag. Hoek Nieuwe Herengracht-Amstel, bij de Walter Süskindbrug. Een groepje gezagsdragers bij een peperbus met bezems in de aanslag. Aan hun voeten een emmer met stijf sel. Onder de gezagsdragers de Amsterdamse burgemeester Job Cohen, hoofdcommissaris van politie Bernard Welten, het echtpaar Oranje-Blanje-Bleu, de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding Tjibbe Joustra, burgemeester Jan van Zanen van Amstelveen,

DE ALLERLAATSTE DAGEN DER MENSHEID

PROLOOG, 1ste scène

Het Spui in Amsterdam, hoek Nieuwscentrum-Het Amsterdamse Bruine Koffiehuis De Zwart. Maanden, jaren later. In het Nieuwscentrum staat de televisie op Teletext, in afwachting van de halve finale hockey heren en de finale waterpolo dames op de olympische spelen van Beijing. Het nieuws van het moment staart ons recht in de ogen: Twee standbeelden voor Albert Mol. Slecht tweede kwartaal voor horeca. Eurlings wil site gestolen auto's. Werkloosheid weer iets afgenomen. Gewonden bij ontploffing in Izmir. Schiphol begint crisis te voelen. Dramatisch halfjaar voor Heijmans. Moslim terecht een baan geweigerd. Goud voor zwemmer Van der Weijden. Cameraman Stan Storimans begraven. Japanse bevalt van eigen kleindochter. Klappen bij verdelen kunstsubsidies. Tientallen doden aanslagen Pakistan. Zalm onderzoekt kosten van Oranjes.

EEN VOORBIJGANGER: Goh, mag je nog steeds roken op het Spui? Het lijkt hier wel een sportkantine.

(Drie heren in pak zonder stropdas staan, een hotdog etend, voor de exuberant bevlagde hotdog-kraam, waarop namen van beroemde Italiaanse acteurs en zangers prijken.)

KLOK: Zeg Van Ballengooijen, jij volgt het nieuws toch een beetje. Noh, wat zeg je d'rvan?

VAN BALLENGOOIJEN: Ik zeg: het kan nog alle kanten op. De Amerikanen zijn niet onverslaanbaar. Onze waterpoloesters staan hun mannetje.

HELSLOOT: Hebben jullie 't al gehoord? Noodweer in Peking! Het komt letterlijk met bakken uit de lucht. De BMX-finale is uitgesteld tot morgen.

KLOK: Uitgesteld? Uitgsloten!

Helsloot: Toch is het waar. Ganeme naar Hoppe. Volgens mij is het begonnen. *(Af.) (Op het terras van De Zwart zit de kniesoor De Telegraaf te lezen om zijn dagelijkse portie ergernis en verontwaardiging binnen te krijgen. Op het flatscreen televisiescherm binnen staat de hockeywedstrijd aan, zonder geluid. Aan een tafeltje zitten twee journalisten aantekeningen te maken.)*

DE EERSTE: Sfeerimpressies hebben we nodig. Hoe de mensen helemaal sportverdwaasd zijn terwijl de wereld in brand staat. Noh, wat denk je ervan?

DE TWEEDE: Ik denk: gwoon uithockeyen.

(We horen flarden van gesprekken van belendende tafeltjes en van de tot de laatste man toe bezette barkrukken. Twee burgers in goeden doen:)

DE EERSTE BURGER: Ik ga een huis kopen op Majorca.

DE TWEEDE BURGER: Nu nog?

(Een licht stotterende galeriehouder praat op een exposant in.)

DE GALERIEHOUDER: Het is ook goed voor je. Anders zit je alleen maar in je eentje inje-inje-inje atelier te klooiën, dan krijg je een tunnel-effffect.

(Drie acteurs aan een tafeltje aan het meest prominente raam aan de steegzijde:)

EERSTE ACTEUR: Wij zijn toch naar boven gelopen?

TWEEDE ACTEUR: Ja, daar hadden ze iets.

DERDE ACTEUR: Twee appartementjes.

EEN STEM: Op de lat!